

8.031
МИКОЛА УГРИН - БЕЗГРІШНИЙ

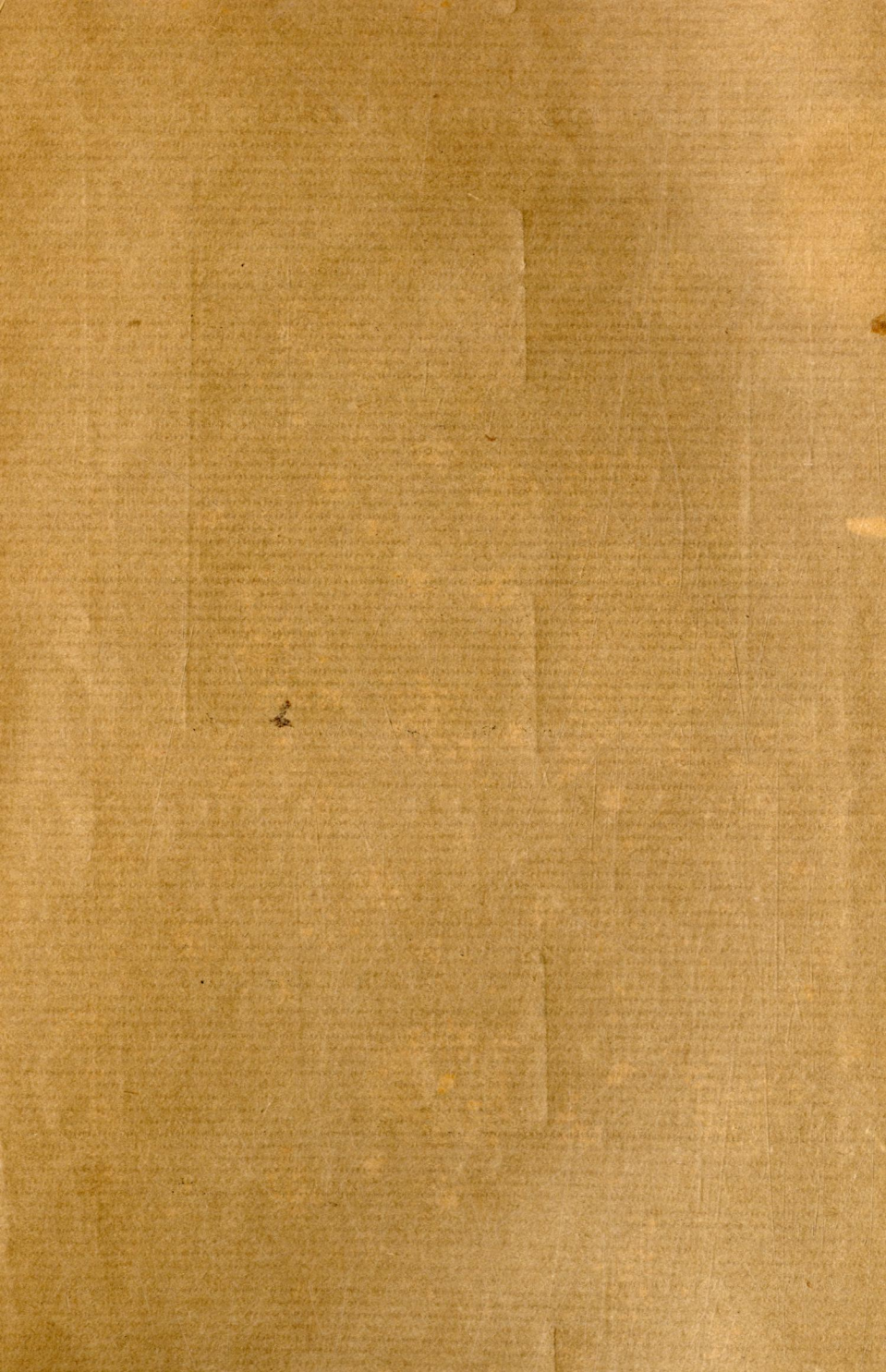
СОФІЯ ГАЛЄЧКО

ДРАМА З ЖИТТЯ У. С. С. В ІV-ЬОХ ДІЯХ.
(ДРУГЕ ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ ПОВНЕ ВИДДІННЯ.)

КНИГОЗБІРНЯ
„СТУДІОН“
У ЛЬВОВІ

Рогатин — Київ 1941.

ВИДАВНИЦТВО „ЖУРАВЛІ“ В РОГАТИНІ

об
10

МИКОЛА УГРИН - БЕЗГРІШНИЙ

28.031

Львів. Бібліотека
АН УРСР

СОФІЯ ГАЛЕЧКО

ДРАМА З ЖИТТЯ У. С. С. в IV-ьох ДІЯХ.

(ДРУГЕ ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ ПОВНЕ ВИДАННЯ.)

КНИГОЗЕРНЯ
"СТУДІОН"
у Львові

оккуп. изд

Рогатин — Київ 1941.

ВИДАВНИЦТВО „ЖУРАВЛІ“ В РОГАТИНІ.

Л15/2-44/5-662

дописати

ПРАВА ВИСТАВИ ЗАСТЕРЕЖЕНІ!

Сільські й міські Товариства грають беззастережно, коли закуплять за посвідченням у В - ві „Журавлі“ для кожного аматора по одному примірникові драми.

Друкарня В-ва „Рогатинське Слово“ в Рогатині.

Великому Приятелеві
української книжки

Орестові Козловському
та Його синові,
Січовому Стрільцеві,
Славкові,

присвячує

Автор

Замість переднього слова до другого видання.

Микола Угрин-Безгрішний: „СОФІЯ ГАЛЕЧКО“, *н'еса з життя У. С. С. в трьох діях. Рогатин - Київ - Львів 1925. Видавництво „Журавлі“, ч. 3. Серія I. Сторін 52.*

Драма М. Угрин-Безгрішного під наг. „Софія Галечко“ доказує нам відразу, що автор вибрав собі дуже щасливу тему, коли героєм своєї драми зробив таку ясну, світляну по-стать нашої визвольної боротьби, як молода українська студентка, Софія Галечко. Такі геройські типи, як покійна Софія Галечко, являються рідко у великій світовій війні.

Тож чимала заслуга автора в тому, що він відчував внутрішню потребу для розвитку національної української ідеї, а особливо для показання шляху, яким має іти українська жінка, змалював геройську душу цієї дівчини.

Ця драма робить вражіння заспіву до дальших геройських подвигів Софії Галечко. Поглиблення її ідейної та душевної боротьби наступить мабуть у драмі під наг. „В Карпатах“, якої поява заповіджена, яка одначе, ще не вийшла з друку.

В заспіві малює поет хвилю перед вибухом європейської війни, та перші хвилини після її вибуху. Він описує нам наглядно, як назріло рішення молодої студентки піти в ряди У. С. С. та важку душевну боротьбу, яку вона мусіла звес-

ти зо своїм безідейним нареченим і зо своєю заскорузлою тіткою.

Треба признати, що автор обробив форму драматичного конфлікту наглядно та живо. Особа молодой дівчини змальована ідейно психологічними рисами, які мусять робити вражіння на вразливого читача.

Влучно введений тип тітки, яка уявляє собою консервативний, до глибшої ідеї нездібний, дрібно - інтелігенський світогляд передвоєнної українки.

Контрастом до тітки являється батько Софії, щирий українєць-патріот, який навіть є в силі пожертвувати самотню свою донечку для загального добра народу.

Ледви кількома ядерними чертами змальований наречений Софії, типовий „маркірант“, людина низької наживи та анімального животіння.

Новістю в цій драмі є коротко введений, незвичайно цікавий тип нашої визвольної боротьби, незабутній Іван Цяпка. Треба сказати, що ця людина, в якій лучиться органічно високий ідеалізм з яскраво-комічними чертами, це тип, який уявляє собою найбільші труднощі всякого письменника.

В цім типі є черти Сервантесового *Дон Кихота* і Шекспірового Сер Джон Фальстафа, якого наслідував Сенкевич у своїм *Заглобі*. А крім того є в нім особливі, суто українські прикмети, для яких зображення треба незвичайної обсервації і таланту.

Микола Угрин-Безгрішний зачепив у своїй драмі тип Цяпки, так сказати, тільки згрубша і більше з ідейного становища. Для глибшої характеристики цієї цікавої постаті не було місця у драмі.

Недостачею цієї драми треба вважати перевагу ідейно-національного та політичного елемента над чисто психологічним.

Це на жаль недостача всіх наших драматичних поетів, що пишуть драми на національному тлі. Так наприклад усі

драми Василя Пачовського виказують чималу недостачу тим, що національні, соціальні та політичні моменти беруть верх над чисто особистими та душевними переживаннями.

Ця недостача посунена напр. у драмі Петра Карманського під наг. *Буря* так далеко, що тратить взагалі всяку поетичну вартість. Під тим оглядом М. Угрин-Безгрішний умів все-ж-таки зберегти більшу міру, як Карманський і з цієї причини його драма *Софія Галечко* має куди більшу літературну вартість, як *Буря* П. Карманського.

При цій нагоді побажати б нашим драматичним поетам, щоб вони вміли на будуче розмежувати чисто індивідуальні психічні переживання своїх героїв від історичних, національно-політичних та соціальних і не жалували оцієї глибокої артистичної правди, висловленої виразно у драматичних творах в європейських класиків, а саме: Первісні почування (Прімере емпфіндунген, — любов до жінки, до милої, матері до дитини, навпаки і т. д.), мусять переважати в кожному випадку над похідними почуваннями (Секундере емпфіндунген, як любов до батьківщини, до покривджених мас народу і т. д.)

Було б дуже гарно, якби Микола Угрин-Безгрішний перед виданням дальшої драми з життя Софії Галечко простудіював іще докладніше найважливіші жіночі постаті у світовій літературі, а саме: *Медею* Евріпіда, *Орлеанську Діву* Шілера, *Орлеанську Діву* Бернарда Шова та *Бравт фон Месіна* Шілера.

Др Осип Турянський

Микола Угрин-Безгрішний: СОФІЯ ГАЛЕЧКО — п'єса з життя У. С. С. в 3. діях. Рогатин 1925., стор. 52. 16-я

Остання світова й наша визвольна війна виявили чимало зразків геройства нашого жіноцтва. Між першими жінками, що вступили до Стрільців, щоб з крісом у руці кинути-

са на Москалів, була студентка С. Галечко. Цю подію представив автор у своїй штуці. Акція дуже простенька. Софія приїжджає додому, де всі домашні радо її зустрічають. Її батько завзятий патріот, але тітка це людина старих поглядів. Звідсіль приходить до конфлікту, бо по стороні тітки стає теж наречений Софії, Тарас, карієрович і боягуз. Отже й не дивно, що Софія Галечко не слухає тітки, зриває з Тарасом, організує У. С. С. і радо вітає прихід четаря Цяпки. Твір М. Угрина це неначе довгий вступ до справжньої акції і читач, дивлячись на наголовок, чекає чогось більшого, ніж знаходить. Легко завважити теж і деякі інші недостачі, однак їх вирівнює гарна патріотична тенденція штуки, що дуже надається для наших аматорських театрів, тим більше, що ізза простої сценерії й малої кількості дієвих осіб легко її виставити.

Н. К.

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ч. 17 (348) Рік VIII. Неділя, дня
25. квітня 1926 р.

Характеристичні документи.

Starostwo w Rohatynie.

L.: 34180/26.

Rohatyn, dnia 16 września 1926.

Do Pana

MIKOŁAJA UHRYN - BEZHRISNYJ

w Rohatynie.

Przesyłając w załączeniu jeden egzemplarz wydanej przez Pana sztuki scenicznej „Zofji Hałeczko“ zawiadamiam, iż Województwo w Stanisławowie reskryptem z dnia 4 sierpnia 1926 L.: B. P. 7741 nie zakazało po myśli § 3 rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 15 listopada 1850. Dz. U. P. № 454 przedstawienia owej sztuki na scenie.

Starosta: Padlewski

ПРИГОТОВНИЙ ДОНОС...

„Słowo Polskie“ 1926.

— „Żurawli.“ Obok „Czerwonej Kałyny“, wydającej wyłącznie broszurki o walce zbrojnej przeciw Polsce z roku 1918/19, których wydawcą jest Nawrocki, powstało drugie takie wydawnictwo o bojach ukraińskich strzelców siczowych przeciw państwu pt. „Żurawli“, które prowadzi dyrektor gimnazjum w Rohatynie Kruszelnicki...

W Y C I A G

z protokołu wspólnego z dnia 30 stycznia 1932.

Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty pisma drukowego pt. „Zofja Hałeczko” wydanego w roku 1925 do Sygn. № 1 Pr. 66/31 na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 stycznia 1932 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie

p o s t a n a w i a :

uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28 stycznia 1932 przez Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie konfiskatę pisma drukowego pt. „Zofja Hałeczko” wydanego w roku 1925 zawierającego w całości znamiona zbrodni z § 65 a/u. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. z a k a z dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

U z a s a d n i e n i e .

Ogłoszenie drukiem wymienionej wyżej broszurki ma na celu propagowaniem ukraińskich haseł separatystyczno-nacjonalistycznych szerzyć wżgardę i nienawiść przeciw jednolitemu związkowi państwa.

Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący:

W. MEDYŃSKI w. r.

Protokulant:

H. ROSENWIESEN w. r.

КОНФІСКАТА ДРАМИ ПО 7-ми РОКАХ.

В 1925 р. вийшла друком драма М. Угрина-Безгрішного п. н. „СОФІЯ ГАЛЕЧКО“. Перейшла вона сотні сцен на підставі дозволу львівської Дирекції поліції і станіславівського воевідства (з 4-го серпня 1926 р. № 7741).

Аж 30-го січня 1932. р. Окружний Суд у Львові признав цю драму за злочинну і її skonфіскував. В мотивах суду читаємо, що ця драма „має на цілі пропагування українських сепаратистично-націоналістичних кличів, ширити погорду й ненависть проти одноцілості держави і містить в собі знамена злочину з § 65.“ Будьякі коментарі злишні.

„НОВИЙ ЧАС“ Ч. 46. А. Львів, середа 2. березня 1932. Р. Х.

О С О Б И:

ТАЛЕЧКО — урядник, літ 50.

СОФІЯ — студ. унів., літ 20, його дочка.

МАРІЯ ХМАРА — вдова по священику, літ 46, тітка Софії.

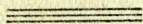
ТАРАС АВСТРІЙЧУК — абсолювент прав, літ 26, суджений Софії.

ІВАН ЦЯПКА — четар У. С. С.

ОЛЕКСА САДЖЕНИЦЯ — чура Цяпки.

У. С. С., царські полонені, хор У. С. С.

Діється в 1914-тому й у 1915-тому році.

ДІЯ I.

Кімната чепурно прибрана. На стінах портрети Т. Шевченка, Івана Франка, полковника Богуна та інших діячів. Під стіною етажерка з книжками. Двоє дверей: ліворуч і праворуч. Літо. Рання пора.

Я В А 1.

За столом сидять: Галечко та Марія.

МАРІЯ Ну, й мила Софійка буде вже до обіду з нами. Цікава я дуже, як вона тепер виглядає?

ГАЛЕЧКО Який я радий та щасливий, що вже її діждався знову. Живу тепер тільки нею. *(За малу хвилину)* Грай чепурненьке місто. Софійка почуває себе там знаменито.

МАРІЯ Воно так! Тільки Софійка ніколи не буде добре виглядати, бо поза наукою, забагато шастає собою по товариствах. У „Січі“ грає вона першу роль.

ГАЛЕЧКО Так що ж, сестро, коли їй це приємне. Студенти й уся українська громада цінує її за це та шанує.

МАРІЯ Я розумію все добре! Тільки цього всього забагато на одну особу. Вона ж дівчина й повинна трохи вважати на себе. Люди в нас усякові й усяково думають...

ГАЛЕЧКО Як це розумієш! Невже громадянська праця зменшує її повагу?

МАРІЯ Ніби так, ніби ні! З хлопцями інше діло. Я світ трохи знаю!

ГАЛЕЧКО Старі пересуди, сестро! Сьогодні не ті часи, щоб жінку вважати за домашню чічку, чи навіть домашній мебелі. Жінка здобуває собі знову щораз більші права, і так повинно бути. Рівноправність із чоловіками — оце й спра-

ведливість, оце й дійсний поступ.

МАРІЯ Ти все з цією поступовістю. Так сам її не заведеш. Треба таки лічитися з людьми!

ГАЛЄЧКО Дорога сестро, поступ не знає ніяких компромісів, ні зглядів, а прямує беззастережно своєю витичною дорогою сміло й чесно!

МАРІЯ Теревені, фрази!

ГАЛЄЧКО Які тобі фрази?! Невже ти не признаєш жінки людиною?! А коли признаєш, мусиш признати за нею й рівні права!

МАРІЯ Годі, годі! Софійка, ось, ось і появиться. *(Бере карточку зо стола й переглядає)* Софійка пише, що безумовно сьогодні буде з нами. Вона завжди виконує свої постанови. У неї точність понад усе!

ГАЛЄЧКО *(Закурює папіроску, стає від стола та йде до вікна)*. Чи не найбільше терпить всяка наша справа через неточність. З неї мусить основно вилікуватися наша молодша суспільність, коли щиро любить Україну та бажає їй кращої долі!

МАРІЯ Чому ж тільки молодша?

ГАЛЄЧКО *(похвляє по кімнаті)*. Старшій вже не вилікуєш! Чим горщик накипить, тим і до кінця вонятиме. І скажу по ширості, що доти в нас не буде добра, доки не вимре старе покоління і доки молодше покоління не виродиться, не поступить наперед, не змиє всіх гріхів своїх виховників.

МАРІЯ Ти завжди за молодими, а старші в тебе без ніякої ціни, завада до поступу, гниль. Я знаю, що без традицій жити годі!

ГАЛЄЧКО Згода! Одне з гнилою та поганою традицією так само не зайдеш далеко. Вкінці, таки мусиш вистати з нею в безвихідну пронасть!

МАРІЯ Невже у нас не гарна традиція?

ГАЛЄЧКО В цьому й наша трагедія, що саме цієї гарної не знаємо, як треба і, не шануємо. В цьому й усе наше ли-

хо! Куди не поступишся, чуєш заєдно від наших батьків і бабів цокотух: „Навіщо ці химерні новості здалися? Вони тільки заколочують мирне та боже життя. Не будували наші діди святинь поступу тай якось жили, так і ми можемо без них обійтися і не загинемо“. Оце й дійсні теревені й безглуздя!

МАРІЯ Егеж, плетеш бог-зна що. Навіжений, чи пак вибачай, засліплений!

ГАЛЄЧКО Тебе, сестро, вже таки пересвідчити годі. Я й не дуже дивуюся тобі! *(Глядить у вікно-радісно)* Іде, іде!

МАРІЯ *(Біжить і сіді до вікна)* Дійсно вона, вона! За малу хвилиночку й буде вже з нами! *(Вибігав ліворуч і зараз вертається з китицею квітів у руках)*. Привітаємо Софієчку знову по традиції запашними квітами в її кабінеті, бо й вона для нас запашна квіточка, єдина, мила!

ГАЛЄЧКО А ти, сестро, таки знаєш дуже добре, що Софієчка любить живі квіти тільки в городі! Я привітаю голубоньку гарячим батьківським серцем. Ось вона, вже тут!

Я В А 2.

Ті самі й Софія.

СОФІЯ *(Вбігає й кидається в обійми батька, потім тітки)* Кохані, я вже знову з вами! *(Цілує батька вдруге, відбирає китицю від тітки й знову цілується палко з ними)*. Як поживаєте тут, кохані? Всі здорові, веселі? Яка я щаслива, таточку, що я знову з вами!

МАРІЯ Ти, серденько, з далекої дороги, стомилася, відпочинь, Софієчко! Заки обід буде, перекусиш лещо.

СОФІЯ Дякую, тіточко, я не дуже ще голодна. Добре поснідала у Львові.

ГАЛЄЧКО Львів не близько. Покріпитися треба!

СОФІЙКА *(Знову кидається в обійми батька й тітки цілує)*. Коли вам це приємне, так хай і буде!

МАРІЯ А що волиш, голубонько, каву, чи чай?

СОФІЯ Краше чайочок. *(Тягне батька за ший до стола саджає на крісло й сама сідає біля нього).*

МАРІЯ Я зараз, зараз! *(Виходить).*

Я В А З.

Ті самі без Марії.

ГАЛЄЧКО Давно виїхала з Грацу ?

СОФІЯ Днів пять тому. Їхала добре. У Львові задержалася два дні. Гостювала в Олени Степанівни. Завзята січовичка !

ГАЛЄЧКО А що доброго в Грацу. Як там наша громада ?

СОФІЯ Все гаразд ! Організація наша поступає. „Січ“ чудово розвивається. Праця горить на всіх ділянках. Українців у Грацу більше з кожним роком. Університетське діло поставлене дуже гарно. Професори знамениті !

ГАЛЄЧКО З приємністю та насолодою читав я твої милі листи про рух у „Січі“. Дуже радію, що наші земляки вчать вже цінити громадянську працю других. Тебе знову вибрали головою „Січі“ ! Ти, дитинко, можеш гаразд відчувати, яка це розкіш для батька.

СОФІЯ *(Похопяє всемо по кімнаті).* Під твоїм батьківським впливом я навчилася шанувати громадську працю. Тому, що вона така дорога для тебе, мусить бути ще дорожча для мене ! Що ти, батечку, полюбив щирим серцем, це й твоя доня полюбила ще гарячіше й любитиме до віку !

ГАЛЄЧКО *(Підходить до неї й пригортає її).* Ти для мене єдина відрада в житті ! Нічого не був би я навіть у силі відмовити тобі. Подумай ! Що варте було б тепер моє життя без тебе ? ! Воно було б без змісту, без цілі !

СОФІЯ Батечку, я знаю добре про це все й відчуваю найкраще. Будь певний, що твоя донечка не розчарує тебе ніколи й неслави родові нашому не принесе до віку !

Я В А 4.

Ті самі й Марія.

МАРІЯ *(Вносить на стіл чай та закуску, сідає до стола).*
Для твоєї приємності, Софійко, я для всіх принесла чайок.
Перше всього закуси, серденько, та оповідай, як жилося то-
бі в чужому краї, та що доброго чула в світі? *(Ставить чай*
для кожного й собі бере склянку. Всі сідають до стола).

СОФІЯ *(Закусує й пише чай).* Про моє життя в Грацу
я доволі докладно інформувала вас у моїх листах. При вдяч-
ній праці я почувала себе весь час дуже добре. *(З усміш-*
кою). Навіть не дуже тужила за вами... Забула тільки згада-
ти про те, що слов'янське студентство на своїх останніх збо-
рах вибрало мене одноголосно представником української
нації до загально-слов'янського Товариства „Allgemeiner Kran-
kenverein“ в Грацу.

ГАЛЕЧКО А не чула ти, Софієчко, дечого конкретні-
шого поміж німцями про воєнні хмари? В нас уже й заба-
гато гомонять про це.

СОФІЯ Чула чимало. В повітрі так і чути, що війна
неминуча. Годі тільки передбачити докладно, коли вона роз-
гориться.

МАРІЯ В нас покищо ніхто не вірить у війну, хоч
дехто й забалакає про неї.

ГАЛЕЧКО Я прочуваю, що без війни таки не обійдеть-
ся. Мені заєдно сняться переходячі полчища всякого війська.
І ти, Софійко, снилася мені недавно в дивному виді: у війсь-
ковому одязі, зі шаблею в руках, на шапці в тебе була при-
чіплена якась дивна червона квітка. Добре її уві сні не міг
розпізнати.

СОФІЯ А ви, батечку, вірите у сні?

ГАЛЕЧКО Ніби вірю, ніби не вірю... Одначе правду
скажу, що в моєму житті багато снів таки сповнилося.

МАРІЯ А я таки вірю у сні! Смерть твоєї матері й
увесь похорон приснилися мені кілька місяців наперед. Чи не

тямиш, брате, як розказувала я про це на проході ?

ГАЛЕСЧКО Пригадую собі!

СОФІЯ Сон не сон, а нам українцям треба бути на все готовими. Я дуже радію, що наші „Січі“ оргазізуються, що у Львові засновано вже Товариство „Українські Січові Стрільці“. І я, батечку, записалася в Січові Стрільці. Навіть цілий день робила вже з Оленою Степанівною спільні стрілецькі вправи.

МАРІЯ У двійку робили вправи, де ?

СОФІЯ З цілою сотнею стрільців на Перзенківці.

МАРІЯ Це якось несмачно. Стрільці з панночками вкупі.

СОФІЯ Що ж тут дивного ? Ми всі були в однакових одностроях. Ніхто й не думав про це, чи воно смачно, чи не смачно. Однострій дуже гарний. Я вже купила собі його та привезла з собою.

ГАЛЕСЧКО Ти, Софієчко, й справді ворожиш війну. (*Жартівливо*). Коли вже й жінки одягаються в стрілецькі однострої то війна неминуча ! (*Щиро усміхається*).

МАРІЯ. (*Збирає посуду*). Ніяково, Софійко! Вкінці, про мене. Для звичайної хиба розривки не зашкодить. (*Виходить*).

Я В А 5.

Ті самі без Марії.

ГАЛЕСЧКО Ти не дивуйся тіточці, що вона має свої перестарілі погляди на жінку. Я думаю інакше та вповні погоджуюся з тобою. Доки українська жінка не стане нарівні з чоловіком, нам не надіятися ніякого добра для України! Для мене найкращим доказом наш Шевченко! Він у своїх безсмертніх творах чи не в найбільшій пошані ставить наше жіноцтво.

СОФІЯ (*Палко цілує батька*). Коханий мій! Абстрагую вже й забуваю на мить, що я жінка, одначе почуваю те саме, що й ти, мій батечку милий ! Без свідомого та ідейного жіноцтва України не буде ніколи ! Вона може й вибухнути, одначе не вдержиться довго !

Я В А 6.

Ті самі й Марія.

МАРІЯ *(Входить)*. Після обіду Софійка відпичне трохи, а потім підемо на прохід та відвідаємо могилу матері. Я вже раніше в душі собі це постановила. Чи згода ваша?

СОФІЯ *(Зривається, підбігає до Марії й цілує її)*. Згода, тітечко! Гаряче дякую вам за пам'ять!

ГАЛЄЧКО А може зробити це аж з приїздом Тараса? Він може явитися в кожній хвили. Ти, Софієчко, доволі вразлива, до цього змучена дорогою. Трохи спокою не завадить.

СОФІЯ З Тарасом підемо так само! Одначе тіточка наче відчула й моє гаряче бажання. Підемо, батечку, сьогодні! Бажаю зараз відвідати й покійну неньку. Твоя доня не така велика пані і не така вже делікатна, щоб так легко змучилася. Вкінці, я досить відпочала вже у Львові.

ГАЛЄЧКО *(Жартівливо-ніжно)*. На стрілецьких вправах донечко? Про мене, голубко, хай буде твоя воля. Підемо! *(Підходить до Софії та цілує її в чоло)*.

СОФІЯ Підемо, батечку, бо хто знає, чи Тарас буде могти зараз приїхати, А я незабаром знову їду у Львів, щоб взяти участь у стрілецьких маневрах у Карпатах. Підемо походом у Чорногору, а відтіль в трансильванські Альпи, Угорським підгір'ям повернемо назад у Галичину. Це моя солодка мрія!

МАРІЯ *(Стривожено)*. Ну, Софієчко, ти жартуєш! Куди тобі до таких походів?! Нас не покинеш. А що подумують люди, що скаже Тарас?

СОФІЯ Мудрі люди зле не подумують. А з дурних людей я собі не роблю нічого! Цур їм! А Тарас так само пристане до стрільців і піде з нами. Інакше я його знати не хочу!

ГАЛЄЧКО Тобі, Софієчко, я нічого радити не стану у цьому ділі. Що тобі миле, це й мені теж. Вакації вповні твої й до твоєї диспозиції.

СОФІЯ Ех, коханий батечку! Коли б я була твоїм сином, я зараз таки пішла б у військову академію. Під цим зглядом ми лиходії, невдячні діти України!

ГАЛЕСЬКО Ти й моїм сином, ребонько, й моєю донею! Ти всім для мене! (*Цілує її та палко пригортає до грудей*). За тобою щира правда. Ми не проворний ще народ, неповадний, не вихований як треба. Одначе приїдемо ще до всього. Біда навчить нас розуму!

СОФІЯ (*Гордо та нізенько*) Ага! Забула! Я ж мушу за-презентуватися вам як Український Січовий Стрілець! Виба-чайте на хвилину (*Вибігає*).

Я В А 7.

Ті самі без Софії.

МАРІЯ Ти завважив, брате, що Софійка з кожним роком стає іншою? Робиться трохи неприродною, дивною, розтріпаною. Чи не захоплюється вона занадто так званою еманципацією? Ех, та еманципація, еманципація! Вона до руїни зведе наше жіноцтво!

ГАЛЕСЬКО (*Похорожає по кімнаті*). Так погано не думай, сестро! Еманципація нам усім дуже потрібна, всьому нашому народові! А вкінці, сестро, признай щиро, чи не зіпсується, не завоняє і всяке живе сотворіння, яке стояло б постійно на одному місці та не поступало б вперед? І всяка органі-зація, коли не поступає наперед, коли стоїть на місці, му-сить розлетітися, мусить загинути!

МАРІЯ Ти, брате, таки вже цілком відстав від старих, глибоко обміркованих поглядів наших батьків. Ти все тягнеш за молодими. А не знаєш ти того, що всякі такі хи-мерні, гарячі, непочитальні революції доводять до руїни!

ГАЛЕСЬКО Погоджуюся саме в цьому, сестро, що до-водять до руїни. Одначе руйнують старе, пережите, гниле, занадто настояне, щоб на цій руїні зродилося нове, свіже життя!

Річ природна, що коли валиться спорохнявіла будівля,

не приносить вона приємності для наших деяких змислів, запоганює на деякий час повітря, завдає чимало труду.

МАРІЯ (*Перебиває нервово*). Ти вже зачинаєш філософувати, нудити! З тобою тепер уже й годі добалакатися до чогось.

ГАЛЄЧКО Прикро для носа, як валиться порохно, мішає спокій, це правда. Одначе яка радість і надія для здорової, енергичної душі, що на місці старого, пережитого, виросте нове, свіже, у кращому виді, приманчиве й запашне!...

МАРІЯ (*Перебиває, з гнівом*). Теревені!!!

Я В А 8.

Ті самі й Софія.

СОФІЯ (*Входить повагом у стрілецькому костюмі, з маскою на голові, стає обличчям до батька, по військовому віддає поклін і стоїть неповоротно, гордо, вдвигнувшись палко в очі батькові. Піднесеним голосом:*) Батьку отамане! Голошу слухняно, що курінь уставлений!! Тисяча стрільців! До бою готові! Жду наказів! (*По хвилині віддає знову військовий поклін, до себе*) Спочинь!

МАРІЯ (*Збентежена приступає до Софії й відступає, коли Софія зближається до неї*). Чудасія! Що ти робиш із себе, Софієчко? Ти збожеволіла, чи що? Невже ти ще маленька? Цій може й не подивувалася б. Агі!!! (*Легенько спльовує набік. Сідає*).

ГАЛЄЧКО (*Кидается в обійми Софійки. Глибоко зворушений*). Сину!!! Я відживаю при тобі! Я неначе перероджуюся, в мене якийсь сильний, дивний дух вступає! (*З патосом*), Нехай живе Україна! Нехай живе січове військо!!! (*Палко цілує Софію*).

МАРІЯ (*Зривається з крісла, глядить хвилиночку на обох, з гнівом*). Божевілля!!! (*Вибігає*).

ЗАСЛОНА СКОРО СПАДАЄ.

ДІЯ II.

Декорація I. дії.

ЯВА 1.

Марія і Тарас сидять за столом.

МАРІЯ Я все робила, що тільки було в моїй силі, щоб здержати Софійку від чудасії з Січовими Стрільцями. Вперта тай годі!

ТАРАС А що ж на це батько?

МАРІЯ Батько?! Ви ще досі не пізнали його? Людина наскрізь чесна й добра, тільки так засліплена в своїй доні, що й до пекла дозволила б їй заглянути, коли б вона цього забажала!

ТАРАС А як пані добродійка думають? Чи Софійка під хвиливым впливом січового романтизму фантазує про військо, чи може вже зовсім зламана?

МАРІЯ Ще так погано не думаю. Солем'яний вогонь, що скоро вигорить і погасне.

ТАРАС Я так само думаю, що це хвилеві химери! Однострій, новість, теперішня мода на військові вправи, тай приклад Олени Степанівни тут не без значіння.

МАРІЯ Оце саме останнє, чи не найголовніше! Десь якась біда чіпилася у Львові цієї Степанівни, а за нею й других чіпляється. Я чула, що вона Львовянка, а такій не дуже то й дивуватися треба. *(Тарас закурює папіроску, Марія похили.)* Одначе всі кажуть, що Степанівна дуже розумна й поважна панночка.

ТАРАС Вона так само студіює філософію. Має бути дуже талантовита та ще й гарна студентка. *(Встає від столу, похочеє.)*

МАРІЯ Чудасія тай годі! Світ тепер догори ногами перевертається,

ТАРАС Всюди помітно, що теперішня воєнна атмосфера робить людей більше нервовими, неспокійними, іноді неприродними. Зараза ця вже йде на село!

МАРІЯ Маєте повну рацію, бо вже і в наших найближчих селах якийсь живіший, дивний рух. Зачуваю, що Софійка і тут організує стрільців та часто веде з ними якісь наради.

ТАРАС Треба бути на це все холоднокрівним і видержати до кінця.

МАРІЯ А як думаєте, пане Тарасе, чи можлива тепер війна, чи це тільки жидівська гра, для інтересу? Я чомусь не можу уявити собі, щоб світ серйозно думав нищитися, вбивати, руйнувати стару культуру.

ТАРАС *(Пристає, надумується)* Сказати ні, не можу! Повітря таки нечисте, пересичене духотою. Вже й самі військові зарядження вказують делікатенько, що приготівляється щось не дуже відрадне!

МАРІЯ *[Приступає до Тараса]* А ви, пане Тарасе, не боїтеся війни? Саме слово: війна — страшне для мене. Не дай, Боже, вибухне, найбільше відчуємо ми. Царат займе весь наш край і придушить ведмежою лапою всі наші надбання. Знищить до тла українське життя, повивозить кращі одиниці в Сибір і край усьому! *[Сідає]* Чейже не забули, як жорстоко поступав царат з народами, що не бажали нічого більше, тільки волі й добра для себе?

ТАРАС Ви, пані добродійко, вірите, що царат всемогучий. Ні, він на дерев'яних ногах стоїть! Я вірю в могутність Австрії. Нам царату немає чого боятися!

МАРІЯ Дай, Боже, щоб наш найясніший цісар повалив північного ведмеда. Всім нам і за Дніпром polegшало б-

[*Що хвилі глибоких зітхань та легкого хитання головою.*] А ви, пане Тарасе, мусіли б іти на війну?

ТАРАС Я ні! Мене й третьою клясою при бранці пустили нездібним до зброї. Хиба може потягнули б до якої канцелярії. А це не страшна праця й не погано платна. А з боків скільки прийшло б для мене.

МАРІЯ [*Радісно приступає до Тараса*] І як воно нам гарно складається на всякий випадок. Обое ви були б вільні від воєнних страхіть. Яка я рада, що воно так гарно зложилось. А покищо гучне весілля влаштуємо. Софійка, це ж в батька одиначка, а він сам ощадний та має защо поставитися. [*Сідає.*]

ТАРАС Шкода видатків на всяку параду, краще сховати гроші. Запросимо на весілля найближчу родину та може декого з університетських товаришів.

МАРІЯ Маєте повну рацію, пане Тарасе, я про це й забула. Ах, як я шаную ощадних і практичних людей. От такого чоловіка, можна всякій позавидувати!

ТАРАС [*Глядить у вікно, наслухує*] Здається, приїхали наші! [*В дверях являється Галечко.*]

Я В А 2.

Ті самі й Галечко.

МАРІЯ Вгадали! Ось вони і є!

ГАЛЕЧКО [*Вітається*] Здоровенька була, сестро! Здоровенький був, Тарасику! Коли ж ти, Тарасе, завітав до нас? Ми були певні, що будеш на здвизі та разом поїдемо в хату. Шукали скрізь за тобою, питали, кого попало та все дарма!

ТАРАС Не їздив, пане добродію, бо й при іспитах витратився тай шкода було грошей. Без мене одного, обійшлось. Такі здвиги добре чистять кишеню. Вкінці всякі січові та сокільські вправи оглядав я нераз на своєму житті.

ГАЛЕЧКО Ой, шкода, шкода, що не поїхав! Варто на такі здвиги повичищувати й усі кишені. Щось могутнього, величавого й небувалого. А який підйом духа! А скільки народу! А сльози радості самі канули з очей на вид виступу озброєних, вишколених Січових Стрільців. Весь народ заливався сльозами неописаної радості та одушевлення!

МАРІЯ *(Сідає з Тарасом до стола)* А вчора вечером пустив хтось тут качку, що цісаря убили. Всяке вигадують, щоб тільки лякати людей, каламутити воду. Комусь, очевидно, цього й треба, щоб краще ловити рибу.

ТАРАС Я приїхав іще вчора та поклався спати. Відпочивав до пізнього ранку. На вістку від пані добродійки про вбивство цісаря — я щиро розсміявся!

ГАЛЕЧКО *[Здивовано]* То ви таки нічого ще певного не знаєте? Дивно! *[Сідає до стола]* Та ж підчас самого здвигу ввечері прийшла телеграма до Львова, що в Сараєві вбито наслідника престолоа Фердинанда! Війна тепер неминуа! В першу чергу піде Сербія. Вона виконала атентат. *[Стає від стола, похоловає,]*

МАРІЯ Так воно й правда, що вбили цісаря? Думаю, що все одно, чи цісаря, чи його наслідника.

ТАРАС А вже ж, бо все одно не йде вже до мира, тільки до війни. А де ж Софійка, чи може не приїхала?

ГАЛЕЧКО Приїхала, приїхала зо мною, тільки балакає ще надворі з парубоцтвом. Випитують її про подробиці зо здвигу. З нашої громади було більше як двадцять січовиків та вони остали позаду нас.

МАРІЯ Аж тепер знаю, що не добром пахне. Однеа Бог Милосерний ще відверне лихо. Ви приїхали голодні, зараз і закуску принесу. *[Стає від стола.]*

ГАЛЕЧКО Годі, годі! Заждемо до обіду. Хто б тепер думав про закуску. Я ще й досі не прийшов до рівноваги. Краще дай нам чого напиться, води з соком, або з вином. А ти, Тарасе, таки перекуси децо.

ТАРАС Гаряче дякую, спав довго, не можу.

МАРІЯ Вода зараз буде. *[Виходить.]*

Я В А 3.

Ті самі без Марії.

ГАЛЕЧКО Що це ти, Тарасе, забарився так довго? Ми тебе вже надіялися в другій половині червня.

ТАРАС Не міг скоріше через іспити та родинні справи.

ГАЛЕЧКО А от Софійка скоро упоралася зо своїми університетськими справами і вже двадцятого червня була у Львові.

ТАРАС В Грацу інакше. Вкінці, на філософічнім факультеті інші вимоги, інші на правничім.

ГАЛЕЧКО Ну, хай там з тими університетами. Тепер важніші справи на деннім порядку. Якби ні було, треба робити тепер усе по плану. *[Сідає до стола.]*

ТАРАС Ви маєте на увазі в першу чергу майбутню війну?

ГАЛЕЧКО Куди там майбутню... Я таки почуваю, що війна вже почалася!

ТАРАС Я вірю в силу Австрії. Вкінці, війна для мене не страшна. Я не йду на фронт.

ГАЛЕЧКО А коли треба буде для справи й тоді не підете?

ТАРАС Хиба б я збожеволів, голову наставляти під кулі?

Я В А 4.

Ті самі й Марія.

МАРІЯ *[Несе воду з соком та коржечки]* Будь ласка, пийте та закусить солодким! *[Сідає до стола.]*

ТАРАС *[П'є воду]* Дякую щиро!

ГАЛЕЧКО *[До Марії]* Софійка ще не добалакалася з людьми?

МАРІЯ Куди там! Вона щойно починає. Між парубоцтвом являється ніби генерал. Якись карти показує. роздає книжечки, щось наказує...

ТАРАС А знає Софійка, що я вже тут?

ГАЛЕСЬЧКО А вже ж, що знає. Ще в дорозі довідалася. *[Ходить по кімнаті задуманий. Припрошує Тараса до папіросів і сам курить один за другим.]*

МАРІЯ Між жидами вже великий несупокій. Таки скрізь вірять у війну. Коб хоч не прийшла до нас та не довго тривала.

ТАРАС До нас не прийде! Арстрія скоріше піде в Росію і то далеко в глибину. В нас буде спокій. Знова ж при теперішній воєнній техніці війна не може потривати довго.

ГАЛЕСЬЧКО У Львові думають, що війна потриває всього кілька місяців.

МАРІЯ Боже, відверни лихо й не карай нас нещасних.

ТАРАС А може, може все це ще й перетреться. Сьогодні війна - не жарти. Може державні мудрі голови призадумуються, не допустять до проливу крові мільйонів людей ради кількох голів.

ГАЛЕСЬЧКО В тім то й річ, що ті голови репрезентують державу, мільйони народів.

МАРІЯ *[Тривожно]* Воно так, не інакше. Брат має рацію. За цісарську голову нікому плазом не попустять. *[Сумно]* Буде війна, буде! Вже мені снилися пожежі, стрілянина, довгі ряди возів і тьма тьменна народу.

ГАЛЕСЬЧКО Мені вже давно це все переснилося. Так що ж? Не тратити нам голів, а спокійно глядіти на події. Може для нас і щось доброго принесе ця війна. До страчення не маємо нічого.

ТАРАС Війна страшна для тих, що є на фронті. А скінчиться вона, все зразу подешевіє, людина скоріше авансуватиме, посад буде безліч.

МАРІЯ Треба ж поміркувати нам і про наше весілля.

Думаю, що годі відкладати його, тим більше, що нічого не стоїть на перешкоді.

ГАЛЕСЧКО Я в це мішатися не думаю. Ви рішаєте, не я, а в першу чергу Софійка. Вона вже має свій розум, має свою волю і проти неї я не піду. Мої діла вже всі впорядковані. Майно давно віддвовжене. Всі мої ощадності зложив я в найпевнішу державну поштову касу. Меблів та всячини вже в хаті доволі.

МАРІЯ Я думаю, не треба відкладати. Молоді літа не вертаються. Шкода кожного місяця, коли вже не тижня. А що ви на це, пане Тарасе?

ТАРАС Я так само вже до всього приготований. На перешкоді не стоїть нічого для мене. Моїм родичам сказав я так само, щоб були готові на кожний поклик приїхати на весілля.

МАРІЯ Міркуємо про важні справи та без найважнішої особи. Як робити щось, так робити доладу й по згоді. Софійка мусить прийти негайно. Я її приведу зараз.

[Виходить з поспіхом.]

Я В А 5.

Ті самі без Марії.

ГАЛЕСЧКО А як у вашім селі йде діло з січовою організацією? Добре поставлена справа?

ТАРАС Щось там робиться. Бачив якісь вправи, походи й слухав пісень. Одначе від року я ні до чого не мішаюся. Я провірив, що це може багато зашкодити моїй кар'єрі. Я вибрав звання судді, не адвоката і вповні незалежним бути не можу!

ГАЛЕСЧКО Воно тепер не таке погане, як було давніше. Чейже поза службою кожному громадянину вільно й по звичайним законам займатися громадськими справами!

ТАРАС Ніби воно так! А завжди таки краще сидіти тихо й не надто ангажуватися в політику. З неї у нас хліба

їсти не будеш. Я навіть і Софійку остерігав у листах, щоб не надто шастала собою.

ГАЛЕСЬЧКО Може й ваша правда, одначе я вже не можу змінити своїх поглядів на громадські справи й думаю трохи інакше. Вкінці-це ваше спільне діло. Життя не переди мною, а перед вами !

Я В А 6.

Ті самі й Софія.

СОФІЯ (*Входить дуже весела*). Здоров був Тарасе! (*Вітається, Тарас цілує її руку*). Вибачайте мої миленькі, що так довго не приходила до вас. Люди як обступили мене, як стали питати й про те й про це, я й думала, що не скінчу й до вечора. А діло дуже поважне! Січова організація! Молодь так рветься тепер до неї, що вже й стриму немає. І мета ясна перед нами.

ГАЛЕСЬЧКО Напийся, дитинко, води. Досить намучила горло.

ТАРАС (*Подає їй склянку з водою*) Прошу !

СОФІЯ Дуже радо нап'юся. Дякую! (*П'є воду й бере коржик*).

ГАЛЕСЬЧКО Ми, дитинко, призадумуємося тепер над нашими особистими справами. Рішаюче слово за тобою.

СОФІЯ В чому діло ?

ТАРАС Наше вінчання !

СОФІЯ (*Здивована*) Вінчання ? Тепер ? Навіщо поспіху ?!

ГАЛЕСЬЧКО Тарас думає, що ніщо не стоїть на перешкоді.

СОФІЯ А теперішня воєнна атмосфера не важна причина, щоб не спішитися з весіллям ?

ТАРАС Війна не може стати нам на заваді !

СОФІЯ (*Стає*). Як це ти, Тарасе, розумієш ?

ТАРАС Ми до війська не приналежні !

СОФІЯ В тім саме й щастя наше, що ми вільні від офіційальної військової служби для чужої держави.

ТАРАС Чому для чужої, для Австрії!

СОФІЯ *(Сідає)* Годі сьогодні так казати освіченому українцеві! Австрія чужа для нас держава. Для українського ж війська ми вільними бути не можемо!

ТАРАС Все це дитячі мрії. Яке там може бути українське військо! Шкода про це й говорити! Не будьмо наївними дітваками! *(Галечко ходить нервово по кімнаті та приєднані курить папіроску за папіроскою. Значуче споглядає то на Тараса, то на Софію).*

СОФІЯ *(Піднімається, здивована).* І це ти так кажеш, Тарасе, освічений українець? Чого ж тоді вимагати від неграмотного селянина, чи робітника? Я тебе іншим пізнала тай з іншим заручилася!... *(Сідає).*

ТАРАС Людина змінється. І я раніше мріяв про недосяжні ідеали, цікавився народнім рухом, одначе прийшов до пересвідчення, що це неварте більшої уваги!

СОФІЯ *(Піднімається).* Невже ти, Тарасе, серйозно так думаєш? Я певна, що це тільки невинні жарти. Ними не виведеш мене з рівноваги. *(Жартівливо)* Чи не змовилися ви всі на мене за те, що я так довго не являлася тут, а балакала з людьми? *(Підходить до батька).*

ТАРАС Ти мене знаєш, що я жартувати не вмію. Я всяке діло завжди беру поважно!

СОФІЯ *(Жартівливо уєміхається та гладить то на батька, то на Тараса).* Ей, ви таки жартуєте! *(Підходить до Тараса й знову до батька й обіймає його руками та цілує, потім бажає підійти з цим сатим і до Тараса).*

ГАЛЕЧКО Ні, дитинко, Тарас балакає зовсім поважно!

СОФІЙКА *(Збенігнена)* Хай буде й так! Одначе вже досить балачок про весілля! Відложім це діло на пізніше. А покищо ти, Тарасику, записуєшся в ряди Українських Січових Стрільців. Служитимеш рідній спра-

ві, хоч і під тимчасовим покровом Австрії. Сповнимо цей перший святий обов'язок, тоді прийде на чергу й весілля!

Я В А 7.

Ті самі й Марія.

МАРІЯ *(Входить з тарілкою черешень. Кладе на стіл.)*
Солодкі черешні, як мід! Прохаю спробувати! *(До Софії)*
До тебе знову прийшли якісь люди. Конче бажають бачитися з тобою. Від них саме я й дістала цілу коновку черешень. Казали, що це для їх милої панунці. Вийди на малу хвилину та скоро вертайся назад. Пора вже й про обід подумати!

ТАРАС Це мабуть знову січовики? Вибрали собі командантом аж панунцю!... *(Першого закурює папіроску).*

ГАЛЄЧКО Які тут команданти! Люди {виробили собі велике довіря до Софійки тай радяться її у всіх важніших громадянських справах!

СОФІЯ Вибачайте. *(Виходить).*

Я В А 8.

Ті самі без Софії.

МАРІЯ Ну, що ввадили?

ТАРАС Нічого! Софійка химерує. Мріє про якесь українське військо, а весілля каже відложити. Ще й мене тягне з собою в цю авантуру! Ха — ха — ха!

ГАЛЄЧКО *(Трохи схвилюваний).* Годі, Тарасе, таке балакати! Може Софійка тут і найбільше права! Про благородне ж діло йшла мова — а не про пустоту!

МАРІЯ Ти все за Софійкою. Кажу, засліплений в донечці, тай годі! Все це скоро вишумить. Я діла не беру так трагічно!

ТАРАС Я прохаю вас дуже, пані добродійко, допоможіть мені. Не люблю без важної причини відкладати цього, що вже постановив я остаточно!

ГАЛЄЧКО. Не буде великого лиха, як до слушного часу й відложите вінчання!

МАРІЯ Ради фантазій і примх однієї Софійки не можна відкладати поважної справи. Де ж була б тоді наша повага?

ГАЛЄЧКО Констатую, що Софійка вже не малолітня дитина та має свою зрілу волю!

МАРІЯ Нашим балачкам і спорам не буде й кінця! Я жінка з деяким досвідом. Сама перебалакаю з Софійкою. Не беріть діла знову так трагічно. Про обід пора вже й серйозно подумати. *(Виходить).*

Я В А 9.

Ті самі без Марії.

ТАРАС Я таки ще й сам побалакаю з Софійкою на-розум. Одначе замітив я вже добре, що Софійка робиться вперта!

ГАЛЄЧКО Ви повинні подумати, що є двояка впертість. А цієї другої, поганої впертості ви, Тарасе, у Софійки не знайдете.

ТАРАС *(Трохи засоромлений)*. Ні, ні, і я так погано не думаю про впертість Софійки!...

Я В А 10.

Ті самі й Софія.

СОФІЯ *(Вибігає врадувана. Обнімає батька за шию)*. Знаєш, батечку, що в нашій громаді немає вже ні одного юнака, який не належить ще до австрійського війська, щоб не вписався в ряди Українських Січових Стрільців. Запал та одушевлення надсподівано великі. Молодь розуміє наше спільне діло!

ТАРАС Доки не чути ще пороку та свисту куль, доти й запал та охота до зброї. При першій зустрічі з ворогом такі запальні люди поховаються як миші в свої дірки. Побачите всі, коли й прийде до чого!

СОФІЙКА Гріх так думати, Тарасе, про наш народ. Він навіть краще розуміє та відчуває Шевченкові ідеали, як загал нашої старшої інтелігенції. Мені дуже дивно, що так можеш висказуватися ти, селянська дитина!

ТАРАС Нічого не привик я завивати в паперці. Що бачу, що знаю, це й висказую на словах. Наш народ не дозрів іще до культури тай з ним цяцкаться годі освіченій людині!

СОФІЯ Не завижую тобі, Тарасе! Гарні погляди виробив собі ти, студіюючи мертві параграфи. Мабуть поза ними ти не читав інших книжок, не бачив іншого світа!

ТАРАС На демагога й мрійника я таки не вчився! Що хоч кажи, а я в народні маси не вірю. Вибачай, Софійко, за мої отверті дружні слова!

СОФІЯ (*Піднесеним головам*) В тім то й біда, що замало ще маємо гордості національної, за мало національного еґотизму. Не вміємо, як інші народи, кидати своїм іменем у товпу і кричати невпинно:

„Ми є, живемо, рухаємося, наш народ живий!“

Не вміємо, як Галілей, засуджений на загонь за науку про кружляння землі, вигукнути сміло й на кострі: „А вона все таки рухається!“

ТАРАС Куди нам до інших народів! Куди нам до Галілея?! Все це, Софійко, тільки пусті фрази! Я бачу, що мені таки дуже важко зрозуміти тебе!

СОФІЯ (*Рішуче, з гнівом*) Коли так, то нам неподорозі. На нашій бідолашній землі, ви, пане Тарасе, являєтеся тільки гнилою колодою, невдячним сином народу, карієровичем, тай більше нічого! Вас, пане Тарасе, можна купити за будуще... У вас немає і крихітки віри в поступ. Ви не знаєте слова. „Вперед!“.

ТАРАС (*Збентежений*) І це ви, панно Софійко, панно Софіє, до мене кажете? Лічіться трохи зовні словами! Вашого

слова „Вперед“ таки не розумію, тай розуміти не хочу!...

СОФІЯ (*З вервою, підносить руки вгору*). Що там мені ваш гнів! Поки кров грає в жилах і серце б'ється сильніше в грудях, вперед!

ГАЛЄЧКО (*Ніжно*) Спокійніше, дитинко! Тарас не такий може й чорний, як це ти уявляєш собі!

СОФІЯ (*Рішуче*) Ні, батечку! Я вже добре відчуваю, що пан Тарас колода, а я Український Січовий Стрілець! З колодою мені не подорозі! *Знімає скоро з пальця заручинний перстенець й кидає на стіл перед Тарасом*. Ось вам, пане, карієровичу, мій визов!

ГАЛЄЧКО (*Підходить до Софії*). Софієчко. Голубко кохана, успокійся! (*До Тараса*) Не переймайся і ти, Тарасе, так дуже її хвилевим нервозним виступом!

СОФІЯ (*Рішуче й гордо*). Прощайте всі мертві душі, всі шмункові лицарі й карієровичі! А ми живі вперед!!! Поломимо скали, перепливемо ріки, спалимо вогнем молодой душі всі твердині, всі ворожі думки й діла!!! Вперед!!!

(*Скоренько вибігає, батько за нею, Тарас склонює голову вділ*).

ЗАСЛОНА ПАДЕ.

ДІЯ ІІІ.

Декорація І. дії.

Я В А 1.

Вечірня пора. За столом сидять Софія та Марія.

МАРІЯ Я таки ніяк не можу погодитися з тобою, мила Софієчко. Жінка знає свої звичаї і свої опрічні права. Воно дивно, якимось примітивно, ніяково, не знаю як висловитися. Знаю тільки, що жінці не лицює ходити в чоловічій одязі, держати кріс у руці, стояти з хлопцями в окопах, стріляти та вбивати людей. Таки ніяково!

СОФІЯ Вибачайте, тіточко! Там не може бути ніяких сентиментів, ніякого „ніяково“, де йде діло, бути українському народові, чи не бути! У вихованні суспільності таки жінка повинна держати верх. За всяку ціну треба переламати вже старі пересуди, що жінка в нашому житті має бути тільки напівгорожанкою!

МАРІЯ Ні, таки не годиться. Я люблю таксамо Україну, одначе в першу чергу треба дбати про найближчу, власну сорочку. Не годиться ламати непотрібно свого життя та свого власного щастя. Праця для других ніколи не поплачує та ще й б'ють в лице за неї. Ти вчена і знаєш добре історію з Іваном Франком. Мені мій брат оповідав докладно. Чого він дослужився в нас за свою працю, за мрії, за непохитність та посвяту для загалу? Веґетує у Львові, чуєш, ледве веґетує...

СОФІЯ Не хочу тіточці докоряти! Вибачайте за мою сміливішу думку! *Істає, б'є кулаком об стіл, рішучим, піднесе-*

ним голосом] Істина, єдина істина для всіх свідомих українців, що саме найближчою для нас всіх є тільки Україна та її воля! Власне щастя, єдина розкіш у житті для нас, тільки в непохитній, вірній любові до неї! Франко щасливіший від нас усіх! Він багатий, він гордий син народу. Йому зазидує безкритична, вбога духом юрба, йому зазидує лінива та вигідна кліка! А ледарі зазидують в світі тільки багатому! *[Сідає]* І я, і я, свідомо українка, зазидую Франкові, хоч і не лукаво, не як рабиня! Моє серце почуває щиро Шевченкові золоті слова:

„Де в серцях для вітчизни нема любови,
Каліки вбогі там, не люди!!!“

МАРІЯ Не гарячися, дитинко! Скрізь помітно, що теперішня молодь загаряча. Вона без надуми переймається всякими фразами. Ти, Софієчко, плетеш самі дурниці. Я жінка опитна, бачила чимало на своєму житті і згаряча не беруся ні до якого діла. Сумні тепер часи настали. Підупалає наша мораль, наші святі звичаї. Іноді таки аж гидко дивитися на це все. Знай, Софієчко, що я не допущу до того, щоб ти плюнула нам, старшим жінкам, у вічі, зрадила нас і пішла на посміховище в ряди Українських Січових Стрільців. Не допущу!!!

СОФІЯ *[Гаряче]* Так, тітко! Ви думаєте, що я вже не маю своєї волі, що я рабиня? Так хочу, і піду!!

МАРІЯ Не підеш, не пушу! Мусиш мене слухати — тай край. Я ж заступаю тобі рідну матір!

СОФІЯ Вимовляю вам, тітко, в цім випадку всяку слухняність. Не піду за вами! *[Стяє, ходить по покої.]*

МАРІЯ Дуже гарно, ну, ну!

СОФІЯ *[Пристає — рішуче]* Ви любите мене тільки тілом, не душею. Ви не розумієте моєї душі. З вами мені не подорозі, як і з паном Тарасом, вашим найбільшим любимцем!

МАРІЯ Так і є, бо мудрий хлопець, і не мрійник-поет!

СОФІЯ Я нічий інвентар і зроблю все без застережень, ~~що~~ почуває моя душа, свідомої українки!

МАРІЯ *[Нервово]* За такою божевільною я жалувати не буду. Тьфу! Пропадай ганьбо!

СОФІЯ Вже може завтра попращаю вас холодненько, й не хочу бачити вас уже ніколи!

МАРІЯ Гарне виховання, немає що казати!

СОФІЯ Краще втоплюся, коли не загину в окопах, як маю повертати до таких, як ви, тітко, на шлункові вигоди!

МАРІЯ *[Обурена до краю]* Іди, іди нарвана, будуй Україну!

СОФІЯ *[Ходить нервово й курить]* Всі такі жінки, як ви, тітко, зрадниці України! Вам ніщо не дає права нікчемно підшиватися під святе ім'я Українки. Богохульні, лукаві, езуїти!

МАРІЯ *[Злісно]* Фрази, фрази, дурнота й зарозумілість!

СОФІЯ Через таких, як ви, гине Україна в ярмі і всі ми з нею!

МАРІЯ Фрази!

СОФІЯ Для таких, як ви, це все тільки фрази!

МАРІЯ Деклямації та фрази!

СОФІЯ Без сантиментів. Більше з вами не хочу й балакати. Ви не тітка вже для мене, а тільки мертве, бездушне тісто. *[Спошино виходить. В дверях являється Галєчко.]*

Я В А 2.

Марія та Галєчко.

ГАЛЄЧКО Що це сталося з Софійкою? Тай ти чомусь не своя, затривожена. Що тобі?

МАРІЯ *[Зрезигновано — потім піднесеним голосом]* От яка наша теперішня молодь. Пропадаємо, гинемо! Минають безслідно добрі старі часи, Всі ці Франки, Шевченки та Драгоманови замотиличили нам нашу молодь. Пройдисвіти, кримінальники, бунтарі. Прокляті будьте всі поступовці, радикали, соціалісти! Відбираєте нам святий спокій, тихе, боже життя. Гинемо! *[Хапає голову в долоні й похиляється над столом.]*

ГАЛЕЧКО *[Підходить до стола й сідає біля Марії]* Успо-
кійся, сестро. Що з тобою?

МАРІЯ Не буде добра, не буде! Валиться наш світ, бу-
де руїна, буде загибель!

ГАЛЕЧКО Ну що ж?! Маємо вже війну. Для нас вона
мусить принести відряду!

МАРІЯ Може й так! Та війна захоплює вже й родину.
Оця війна найстрашніша!

ГАЛЕЧКО *[Стає]* Як тебе розуміти? Жертви мусять бу-
ти і в родині. Годі! Хтось мусить піти на війну.

МАРІЯ Коли мусить, то й не болить так. Одначе са-
мому пхатися на війну, як твоя замотеличена Софійка, оце
вже божевілля!

ГАЛЕЧКО *[Ходить по покої та хвилями стає]* Знаю, Со-
фійки воля йти на війну та не за чужі, а рідні права, за
Україну! А за неї в першу чергу мусимо йти всі до бою,
коли час накаже і потреба!

МАРІЯ І ти таке зіленько, як твоя донечка. Яке їхало,
таке здибало! Руїнники!

ГАЛЕЧКО Оце й гаразд, що старе вже переживається.
Природний закон. Згине зима, прийде свіжа, чарівна весна.
Так і треба. Невже ти не бажаєш обнови?

МАРІЯ І знову фрази, і знову пуста поезія. Яка Софій-
ка, такий і ти. Не буде добра, не буде.

ГАЛЕЧКО Живеш, сестро, старими пересудами. Я тобі
й не дуже дивуюся. Ти хочеш вічної, спокійної зими, а тут
іде весна, бурлива, чарівна, могутня!

МАРІЯ Руїна, загибель іде.

ГАЛЕЧКО Загибель снігам та морозам, так. Зрозумій,
сестро, живу природу, її закони. Не будеш тоді затроювати
даром останків свого життя. Погаснеш вкінці спокійніше у
щасті та вдовіллі. І пошанує молоде покоління пам'ять про
тебе!

МАРІЯ Не бажаю і розуміти тебе. Дивачієш. Іде, іде страшний гураган, іде страшна буря. Гримить!

ГАЛЄЧКО Так, гримить! Я люблю цей грім, я люблю силу й грозу, в якій кується нове, свіжіше життя! Валиться порохно. Очищується гниле повітря!

МАРІЯ Божевільний! Шкода з тобою і балакати!

ГАЛЄЧКО Сестро, не так. Подумай спокійніше й зрозумій, що мільйони чекають щасливої зміни!

МАРІЯ *[В розпучі]* Не буде добра, не буде! Ось чого діждалися. Покійнику мій праведний, іду до тебе. Душуся тепер між своїми, Не видержу цих мук! *[Ламає руки й опадє головою на стоді.]*

ГАЛЄЧКО Успокийся сестро! Такі часи приходять, яким і треба правильно прийти. Старе та всяке порохно мусить відступити своє місце молодій ростині, молодим щепам. Сестро! Ти релігійна і знаєш біблію. Знай, що Мойсей нарочито держав 40 літ свій народ у пустині, щоб вигибло старе, рабське порохно. Не хотів заносити його в обітувану землю. Так сестро, не інакше.

МАРІЯ *[Підносить голову]* Богохульник, виродок ти в наших роді! Більше з тобою не балакаю! Прощай! *[Чути стукіт до дверей. Марія спішно вибігає з окутаною головою.]*

ГАЛЄЧКО Прохаю увійти!

Я В А З.

Галєчко й Цяпка.

ЦЯПКА *(Виходить в олісковім мундирі У. С. С, зі зброєю при боці).* Добрий вечір! Маю честь представитися: четар Українських Січових Стрільців, Іван Цяпка. Завітав у вашу хату по інформації. Переводимо мобілізацію українських добровольців. Формується серйозно полк Українських Січових Стрільців, який піде в бій з царатом за волю України!

ГАЛЄЧКО *(Підходить до Цяпки, подає руку).* Галєчко! Вітаю милих гостей. Прохаю сідати й почувати себе як у

рідній хаті.

ЦЯПКА (*Сідме*). Дякую щиренько! Як у вас ідуть діла? Війна вже на добре розгорілася. Не сміємо гаяти часу. Чи можна у вас надіятися бодай на десять добровольців?

ГАЛЄЧКО Куди більше! Молодь розуміє спільне діло. Хто досі не мусів піти до австрійської армії, радо піде з вами.

ЦЯПКА Це, евентуально, дуже відрадна річ. Завтра вранці переведемо списки, а ввечорі в дорогу.

ГАЛЄЧКО З вами піде й моя єдина донечка Софійка. Вона хоче й мусить бути в рядах тих, що йдуть у бій за Шевченкові ідеали!

ЦЯПКА Чудесно! Хоч воно ніби, евентуально, не тее, одначе я вже виробив собі свої погляди. Я учень незабутнього Григорія Цеглинського. Він заєдно казав мені, що воля України залежна в першу чергу від ідейного, свідомого українського жіноцтва. Я, евентуально, не думаю інакше.

ГАЛЄЧКО (*Приязно*) Такого гостя стрічаю вперше. Дуже мені мило вітати вас у моїй хаті. Гордий я на ваше розуміння ваги жіноцтва. Нажаль наш чоловічий рід в більшості наслідуює найпоганіших чужих учителів. Пригадуються мені думки, які висловив у своїх творах Іван Франко, що під небом пишаються блискучі гнізда розпусти й обмани та світ заражують.

ЦЯПКА Ага, евентуально, розумію. Маєте на приміті наших льояльних, цісарських псевдопатріотів, нашу фамілійну політику, неморальний протекціоналізм. Така педагогічна сметана, евентуально, не виховає своєї молоді як треба.

ГАЛЄЧКО Вгадали!

ЦЯПКА Не донощикам і фарисеям вчити нашу молодь боротися за правду святу та за волю!

ГАЛЄЧКО (*Одужевлений*) Моя душа зливається в одну з вашою. Повторюю ще раз, що я стократно щасливий, що маю честь вітати такого милого гостя в своїй скромній домівці. Вибачайте на хвилину. Я покличу свою доню. Ви з да-

лекої дороги, голодні, змучені. Покріпимо трохи тіло тай знову загомонять душі наші. А покищо дозвольте папіроску. *(Подає коробочку з папіросами й сіринки, відходить до дверей, стає на порозі та кличе)* Софійко, Софієчко! Заходь же до нас, неси з собою і вечерю. В нас дуже милий гість з дороги.

СОФІЯ *(З кухні)* Добре, батечку. Я вже знаю про все. Саме лагоджу й іду. В мене в кухні чура пана четаря. Мушу і його нагодувати понашому. За хвилину прийду! *(Галечко вертається на своє місце.)*

ЦЯПКА Тільки не дуже заходіться, пане добродію. Я бажаю, евентуально, приноровлятися поволи до невивідного життя.

ГАЛЕЧКО Воно дуже гарно, пане четарю, одначе доки можна ще, треба користати з усього, що піддержує силу тіла в походах.

ЦЯПКА Нас ждуть важкі дні, місяці, а може й роки. Нас жде нерівна боротьба на всіх фронтах, а то й загибель. Одначе усе це пусте! Для спільної та вищої справи й умірати мило.

ГАЛЕЧКО Слава й честь нашому молодецькому лицарству!

Я В А 4.

Ті самі, Софія та чура.

СОФІЯ *[Входить з чурою та несе вечерю й кладе на стіл, який спільно накривають усі білою скатерттю]* Добрий вечір! Вітайте, милі гості! *[Чура хоч і без шапки, віддає військовий поклін прикладаючи руку до чола й відходить.]*

ЦЯПКА *[Стає]* Маю честь представитися, евентуально: Іван Цяпка, четар Українських Січових Стрільців.

СОФІЯ *[Подає Цяпці руку]* Софія Галечко! Мило пізнати вас, пане четарю! Про вас уже чувала я не одне.

ЦЯПКА Може, евентуально, й чували. *[Сідає]*

СОФІЯ Ви учасник боротьби за нашу найвищу рідну школу, за український університет. Прохаю до вечері. Треба набрати сили в далеку й невідому дорогу.

ЦЯПКА Одначе бажану та милу для душі дорогу, без огляду на випадки, евентуально, на всякі пригоди й приключки.

ГАЛЄЧКО А може дозволите чарочку вина? Не зашкодить.

ЦЯПКА Евентуально, прошу!

ГАЛЄЧКО *[Підходить до шафки й витягає пляшку з вином та три чарки. Наливає усі.]* На здоров'я січового війська! Нехай живе Україна! *[Всі стіають, підносять чарки вгору й випивають. Сідають всі до стола й вечеряють.]*

ЦЯПКА. Зачуваю, панно Софійко, що й ви, евентуально, йдете з нами!

СОФІЯ, Це моя свята, незламна постанова!

ЦЯПКА Гаряче ґратулюю, евентуально, вашій святій, високій постанові! *(Стає і сильно стискає руку Софії)* Оживе Україна, коли оживає наше славне, українське жіноцтво! *(Сідає знову. Галєчко наливає вино й припрошує.)*

СОФІЯ Іду за покликом моєї душі та нашого Пророка!

ГАЛЄЧКО Сильною важкою шрубою закрутив цар двері тюрми народів, в якій душиться і наш великий, український народ. Завданням Українських Січових Стрільців зрушити бодай з місця цю шрубу. Згодом хотяй і довший час, легше вже буде відкручувати її, а вкінці відкрити та відчинити важкі, сталеві двері.

ЦЯПКА А вже ж нам, евентуально, в першу чергу треба зрушити бодай цю шрубу, зрушити й стіни тюрми. Потім легше вже піде діло!

СОФІЯ *(Наливає чарки, сидючи підносить чарку вгору)* А тепер випиймо на загибіль царської тюрми! *(Всі п'ють сидючи.)*

Я В А 5.

Ті самі й чура.

ЧУРА *(Стає струнко)*. Пане четарю, голошу слухняно, що мусимо скоро рушати в дорогу!

ЦЯПКА *(Спокійно)*. Чому? Що сталося, евентуально?

ЧУРА Гулошу слухняно, пане четарю, що царські війська вже заняли Львів. Полк Українських Січових Стрільців під начальством Михайла Галущинського вже в Стрию.

ЦЯПКА Відкіля це знаєш?

ЧУРА Голошу слухняно, пане четарю, прийшов на пошту таліграм! Ціле вже подвіря наших добровольців. Збіглися миттю і ждуть на пана четаря.

ЦЯПКА *(Спокійно)* Добре, евентуально скажи всім, що зараз рушаємо в дорогу! Нехай кожний доброволець буде, евентуально, готовий і харчів хай візьме на дорогу. Прилагодь всі наші речі!

ЧУРА Слухаю, пане четарю! *(Відходить)*.

Я В А 6.

Ті самі без чури.

СОФІЯ Кінчайте вечерю. Я вийду, переодягнуся. Іду з вами. *(Виходить.)*

Я В А 7.

Ті самі без Софії.

ГАЛЕСЧКО Кінчайте вечерять, просимо. Ще одну чарочку дозволимо. *(Наливає.)*

ЦЯПКА Евентуально, гаразд. Вип'ємо тепер на здоров'я панни Софійки та наших добровольців! *(Стоючи випивають.)*

ГАЛЕСЧКО *(Наливає знову)* Йшли діди на муки, підуть і правнуки. За народ, за Україну, за її волю!

Я В А 8.

Ті самі й чура.

ЧУРА Пане четарю! Голошу слухняно, що все вже готове! Тридцять п'ять добровольців уставив я вже в ряди. Де-які оmundировані. Маємо кілька крісів і набой.

ЦЯПКА Звідкіля, евентуально, взяли крісів?

ЧУРА Голошу слухняно, вкрали мадярам. Я сам украв аж два.

ЦЯПКА Евентуально, добре. Вкрадемо ще, евентуально, подорозі. *(Наджорі чути крісові стріли та пісню „Гей там на горі Січ іде!“)*

Я В А 9.

Ті самі та Софія.

СОФІЯ *(в стрілецькому мундирі, в шапці, з напелечником, горда й весела.)* Пане четарю! *(Віддав стрілецький поклін)* Голошу слухняно, я вже готова до походу!

ГАЛЕЧКО *(Кидається до Софійки, обіймає та палко цілує)* Іди дитино та гинь славно, гинь за волю України! Вона не дається даром!

СОФІЯ Прощай, батечку, і вір, що прапора Українського Війська не покину до загибуну! *(Кілякає.)*

ГАЛЕЧКО З гарячої батьківської любови до тебе і з любови до ідеалів Шевченка та Франка благослов'ю твою криваву путь! Іди дитинко за покликом наших душ й або вертайся зі славою, або гинь по-лицарськи! *(Софія стає, цілуються палко.)*

ЦЯПКА *(Встає від стола)* Дякую за хліб і сіль. Бувайте здоровенькі та не забувайте, евентуально, про нас. *(Прощається з Галечком. Всі виходять спішно, батько за ними. На обійсті чути вигук: „Слава Україні, Слава!“ Чути вистріли й зрімку пісню „Засвітали козаченьки.“ Чути плач жіночок.)*

ЗАСЛОНА ЗА ДОВШУ ХВИЛИНУ СПАДАЄ.

ДІЯ IV.

Землянка У.С.С. у Карпатах. На ній дротяні перегороди. В землянці малий поламаний столик і кілька примітивних, збитих цєяхами з дощенок від консерв, ослонів. На землі наплечники, кріси, пляшки та кілька книжок і часописів. Зимова пора, ранок. Чути глухі гарматні стріли.

Я В А 1.

При столику сидять два стрільці й чистять кріси.

1-ший СТРИЛЕЦЬ Здорово грали царські гармати сливе три години й ні одне стрільно не впало в наші окопи.

2-гий СТРИЛЕЦЬ Грали й „Дурні Івани“ та хоча б на „Добрийвечір“ показався один „виплюй“ бодай перед нами, а то заодно плював у пусті місця поза нашими обозами.

1-ий СТРИЛЕЦЬ Мабуть москалі добре впилися, завзято стріляли й думали, що чим далше, тим краще...

2-гий СТРИЛЕЦЬ Що ні казати, таке нам досі ще ніколи не траплялося. Недивно, що нам повезло й ми всі наступи відбили...

1-ший СТРИЛЕЦЬ Треба признати, що наш хорунжий Галечко знаменито провадив наступ на ворога. Жінка, й така завзята!... В боях вона затратила дійсно всі жіночі прикмети. Перша ж висувається наперед на всякові небезпеки, щоб тільки стрільців щадити...

Я В А 2.

Ті самі й Галечко.

ГАЛЕЧКО *(Входить носагом й оглядає бистрим оком око-*

ли. Стрільці зриваються на рівні ноги й стають на „Позір“).

1-ший СТРИЛЕЦЬ Пане хорунжий! Голошу слухняно, що всі накази виконали. Чистимо зброю!

ГАЛЕЧКО Здорові були хлопці! Спочинь! *(Стрільці стають вільно)*. Стрілець Саджениця ще не повернувся?

2-гий СТРИЛЕЦЬ Є відомості, що він уже недалеко. Принесе цікаві вісті.

1-ший СТРИЛЕЦЬ А може й полоненого приведе знову, як це він, хитрий, робить завжди...

ГАЛЕЧКО Під вечір перевірити перегороди, приготувати патрони на всякий випадок і принести пошту!

2-гий СТРИЛЕЦЬ *(Стає струнко)* Після наказу, пане хорунжий!

ГАЛЕЧКО Піду поглянути на сусідні землянки. Прийде будьхто за мною, хай підожде хвилину. *(Виходить)*.

Я В А 3.

Ті самі без Галечко.

1-ший СТРИЛЕЦЬ Який наш хорунжий обережний. Ворог від нас далеко, вже котиться в долину, а в неї всі кожної хвили мусять бути готові до стрілу. Мені це подобається! *(Начинає торбинки патронами. Другий стрілець робить те саме)*.

2-гий СТРИЛЕЦЬ Дobre кажуть в народі: „Стереженого Бог стереже“...

1-ший СТРИЛЕЦЬ Без голови й ногам лихо.

2-гий СТРИЛЕЦЬ Без пастуха вівці не стадо.

Я В А 4.

Ті самі й Цяпка.

ЦЯПКА *(Входить з розмахом)*. Здорові були! *(Стрільці стають струнко до пересадки й відповідають усміхнені)*: „Здоров був, батьку четар“!

ЦЯПКА *(До першого)* Хто ти такий, евентуально?

1-ший СТІЛЕЦЬ Голошу слухняно, пане четар, що я Український Січовий Стрілець, що йде боротися за кращу долю України, визволити Український Нарід із кайдан неволі!

ЦЯПКА Гарно, евентуально. Спочинь! *(До другого)* Хто ти?

2-гий СТІЛЕЦЬ Голошу слухняно, батьку наш, що не буду ніколи миритися з ніяким ворогом України! Буду завжди й усюди зберігати честь і славу Українського Січового Війська! Буду пильнувати чистоти, ладу й порядку біля себе, в квартирі й у відділі, щоб не нанести встиду Українським Січовим Стрільцям, батьку наш!...

ЦЯПКА Може й батько, евентуально, може й ні, евентуально... *(Звертається знову до першого з усмішкою, підкручуючи довгий вус)*. А хто ти ще такий?

1-ший СТІЛЕЦЬ Голошу слухняно, батьку доктор, що як дійсний Український Січовий Стрілець, поступатиму завжди по правді, чесно й хоробро, батьку доктор!...

ЦЯПКА *(Щиро підсміхається)* Може й доктор, евентуально й ні... Ну, гарно, товариші, а тепер ще одне, евентуально. *(Звертається до другого)* Скажи, чи є в тебе папіроси, евентуально?

2-гий СТІЛЕЦЬ *(Стає знову стрипко, шукає в поштіху по кишенях)*. Голошу слухняно, пане отамане, що маю два!... *(Витягає з горішньої кишені два папіроси)*.

ЦЯПКА Давай, евентуально, обидва! *(Бере папіроси, один ховає в ротатку, другий закурює)*. А де пан хорунжий?

1-ший СТІЛЕЦЬ Голошу слухняно, пане сотнику, зараз прийдуть!

ЦЯПКА *(Сідає на ослінчик)*. Сідайте й ви, поговоримо. *(Стрільці сідають на землю)*, А які ви нові дотепи придумали, евентуально?

2-гий СТІЛЕЦЬ Є, є сміховинки з циклю „Тютюнова кріза“...

ЦЯПКА Оподівай, евентуально, ти одну! *(Звертається до першого стрільця).*

1-ший СТРИЛЕЦЬ Новина до Гайворонського: --- Знаєш, ти добрий хлопець! Гайворонський: --- Ет, дай спокій, я тютюн маю тільки для себе! *(Цяпка підміхається значуче... До другого:)* Оповідай ти!

2-гий СТРИЛЕЦЬ У. С. С., що дуже хоче курити, а не має тютюну, звертається до товаришів: — Маю знамениті паперці. Можу служити товаришам! Коли ніхто не відзивається, він каже з здивуванням: — Ов, щось ніхто не хоче спробувати моїх паперців! ?...“

ЦЯПКА *(Сміється грубим голосом, підкручує вухо).* Хитруни, евентуально! А є у вас нові пісні?

1-ший СТРИЛЕЦЬ Назбиралося! Та чи можна вже заспівати?

ЦЯПКА Ворог уже далеко, можна, евентуально. Перед хвилиною у сотника Вітовського стрільці співали нову пісню Гайворонського. Покличте ще кого з сусідів, заспівайте, евентуально!

2-гий СТРИЛЕЦЬ *(Кличе).* Гей, Перчинський та Поперечний, до нас! Заспіваєм! *(Входить двох стрільців з сусідньої землянки, віддають пошану Цяпці й сідають. Подують собі голоси й співають:*

„Кей ми прийшла карта нарокувать,
Став я свого ненья просить і благать:
Неню ж ти мій, неню, вволи мені волю,
Йди за мене служить на ту войну.

Гей, одна заплаче, бо я її брат,
А друга заплаче, бо я її сват,
А третя заплаче, бо плакати мусить,
Бо вона від мене перстень носить“.

ЦЯПКА Цікава бойківська пісня. Оригінальна мелодія, евентуально. Дякую за неї, і ще якої, евентуально!.. *[Вбігає Галечко].*

Я В А 5.

Ті самі й Галечко.

ГАЛЕЧКО Гаразд, пане четарю! *(Всі стрільці стають струнко)* Спочинь! Сідайте, хлопці! *(Стрільці сідають знову на свої місця. Галечко подає руку Цяпки)* Сідайте, приємно вас привітати з нашою славною перемогою! *(Цяпка сідає, витягає зо записника напірєску й закурює.)*

ЦЯПКА Перемога наша, цікава, евентуально, й цікаво скомплікована. Перед годиною був я широко захоплений провіреною вісткою, яку приніс сотник Вітовський до нашого штабу.

ГАЛЕЧКО Цікаво послухати, що це за комплікації і вісті від Вітовського. *(Присідається ближче Цяпки на осліпчику)* Я дуже, дуже цікава, оповідайте!

1-ший СТРЕЛЕЦЬ *(Стає струнко)* Пане хорунжий! Сміємо запитати, чи відійти на хвилину в другу землянку?

ГАЛЕЧКО *[Звертається до Цяпки]* Я думаю, що можете й ви послухати, бо ми одна родина, одна стрілецька сім'я.

ЦЯПКА Само собою, евентуально. Я цієї самої думки, евентуально... □

ГАЛЕЧКО Спочинь! Оставайте. *[Стрілець сідає.]*

ЦЯПКА Царські гармати здорово плювали на пусті звори поза нами, одначе під командою такого старшини, евентуально, що не вмів ціляти, евентуально...

ГАЛЕЧКО Тобто п'яно...

ЦЯПКА Знаю, як хочете сказати, евентуально! Так, п'яного, евентуально, але любов'ю до України!

ГАЛЕЧКО *[Здивовано]* Невже?! Одначе вірю, бо ви, пане четарю, сливе ніколи не жартуєте. Хто ж це той п'яний?

ЦЯПКА Коротко, евентуально. Командантом артилерії, що стояла проти нас, був рідний брат нашого ж брата і друга, відомого Вадима Щербаківського!

ГАЛЕЧКО Тепер я вже все розумію! Дуже відрадна і

цікава подія. Україна таки не вмере, не загине ! !

ЦЯПКА Ми б'ємо москалів, хоча й по крові українців, бо вони царське військо, евентуально. Значить, б'ємо зненавидженого царя, гробокопателя українського народу та його культури. Вадим Щербаківський, як командант, евентуально, царської гарматної частини, не вбивав нас, бо в його пересвідченні, ми не австрійське військо, тільки Українська Армія, евентуально...

ГАЛЄЧКО *[до стрільців]* Зрозуміли, товариші ?

СТРІЛЬЦІ Прегарно зрозуміли. Горі імієм сердца ! *[Встають і епізодичні]*

Ой, п'є Байда мід, горілочку,
Та на день, не нічку та й не годиночку.
Прийшов до нього цар турецький :
Ой, що ж ти робиш, Байдо молодецький ?
Ой, п'ю, царю, мід — горілочку,
Та на день, не нічку та й не годиночку.
Покинь, Байдо, та байдувати,
Сватай мою дочку та йди царювати.
Твоя дочка поганая,
Гей, твоя віра проклятая !

Я В А 6.

Ті самі й Саджениця.

САДЖЕНИЦЯ *[Входить скоренько, стає зтрунино й здоровить по-стрілецьки]* Голошу слухняно, пане хорунжий, що я повернув уже з розвідки, припровадив п'ять полонених й одного цивільного українця зо Стрийщини, що занадто „кумався“ з москалями. Через те дуже не злюбили його наші селяни.

ГАЛЄЧКО Спочинь ! *[Подас йому руку]* Вітай, Олексю, сідай з нами, закуси й оповідай.

САДЖЕНИЦЯ *[Сідає між стрільцями й щиро вітається з ними]* Пане хорунжий, їсти не можу, бо вже нагодували мене гарно в першій землянці сотника Чмоли.

ЦЯПКА От, цікаво буде, евентуально, послухати, як поведуться москалі з нашим народом, що робить наша інтелігенція, що говорять про Львів, евентуально?

САДЖЕНИЦЯ Знаю те, що наш народ на селі вміє собі давати раду, вміє вже трохи політикувати з окупантами й живе матеріально не погано, зате наших шкіл не допускають, не дозволяють друкувати українських книжок, ні часописів. Нашого ж Митрополита мали вивезти в глибину проклятої Московщини.

ГАЛЕСЧКО Для мене ж найцікавіше довідатися, що робить наша інтелігентна громада?

ЦЯПКА І це дуже цікаве, евентуально...

САДЖЕНИЦЯ Загал інтелігенції держиться гарно й вірить у перемогу правди, вірить, що для України прийдуть кращі часи.

ГАЛЕСЧКО Вірять в Україну?

САДЖЕНИЦЯ Вірять ще більше, як перел війною, закусують зуби й роблять, що можуть, щоб царські посіпаки не приспали народу, не збаламутили його облесними приманами. Тільки вигідні паничі, побачивши міліонову царську армію, думають, що під її захистом зможуть придбати більше рублів, закупити у Львові багато кам'яниць та зажити після війни вигідним, безжурним життям, далеко від народніх українських мас. Не діждуть цього, не діждуть!...

ЦЯПКА Хто це ті паничі, евентуально? Невже є ще такі у нас?

САДЖЕНИЦЯ *[Стає спрунко й неначе несамовито голосить]* Голошу слухняно, шане четарю, таких паничів ми вже бачили підчас нашої мобілізації! Такого панича ми маємо близько. *[Сідає.]*

ГАЛЕСЧКО *[Радісно й тривожно]* Що ж ті паничі роблять?

САДЖЕНИЦЯ Возять муку до Тернополя, продають за грубі гроші нашим підгірянам, запивають з московськими „цуциками“ й плюгавлять „мазепінцоф“...

ЦЯПКА Це дуже цікаве, евентуально.

ГАЛЄЧКО Олексю, бажаю зараз побачити твоїх полонених і твого панича.

ЦЯПКА Ще більше цікавий панич, евентуально, як полонені. Давай їх сюди, евентуально !

САДЖЕНИЦЯ *[Став на рівні ноги й голосить гордо]* Пані хорунжий, пане четарю, зараз будуть ! *[Виходить.]*

Я В А 7.

Ті самі без Саджениці.

ЦЯПКА Хлопці вийдуть на часок, евентуально. Буде затісно, евентуально.

ГАЛЄЧКО Правду кажете, пане четарю, буде дійсно тіснувато, не вигідно. *[До стрільців]* Вибачайте, товариші, що вийдете на хвилину. За пісню дякую щиро. Розумієте діло ! *[Всі приявні стрільці підносяться, стають струнко й виходячи голосять зо щирою усмішкою: „Розуміємо“.]*

Я В А 8.

Ті самі без стрільців.

ЦЯПКА Зо слів Саджениці міркую, евентуально, що цей панич буде наш знайомий, евентуально. Для кращого привітання, евентуально, треба йому дозволити виговоритися, а нам тоді мовчати, евентуально...

ГАЛЄЧКО Це дуже гарно з так званого „культурного становища“—однак деколи любов для ідеї і вищі нерви не дозволяють...

ЦЯПКА І це правда, евентуально ! Не вартий культурного, евентуально, так званого становища, такий мальований українець, що його найвищим ідеалом так звані, евентуально, кам'яниці у Львові й особиста нажива та всякові дрібні химери, евентуально !...

ГАЛЄЧКО Побачимо, провіримо ! Боягузів і шкурників вогнем палити треба тим, що змагають щиро до визволен-

ня з усяких кайдан рідного народу ! *(Глядить вбік)*. Оце вже мабуть Саджениця зо своїми трофеями...

Я В А 9.

Ті самі, Саджениця, Австрійчук і полонені.

САДЖЕНИЦЯ *(Входить гордо, за ним кубанці, високі, стрункі, милі з вигляду й добродушні, одначе грізні поглядом. За ними Австрійчук, по-єврейськи землішений, поламаний в постанні)*. Голошу слухняно, пане хорунжий, що припровадив милих гостей... *(Віддає почесь і сідає збоку)*.

ЦЯПКА Евентуально милих, або й немилих, евентуально !... *(Підкручує вує й цікаво оглядає Австрійчука, потім кубанців)*. Мені цікаво, пани кубанці, чи ви не голодні, або може, евентуально, не маєте папіросів ?...

1-ший КУБАНЕЦЬ *(Виймає з кишені цілу коробочку папіросів)*. Прошу дуже, курить !

ЦЯПКА Я вам, евентуально, бажав дати, одначе попробую і ваших, евентуально... *(Бере одну папіроску)*.

1-ший КУБАНЕЦЬ Беріть усю коробочку ! В мене папіросів доволі.

ЦЯПКА *(З неспасною радістю)*. Я думаю, що не годиться відмовити вам, евентуально, й узяти цілу коробку. Передам, евентуально, моїм товаришам у сотні, щоб попробували царських папіросів.

2-гий КУБАНЕЦЬ Чому царських ?... Це ж тютюн з землі української, нашої, не царської !

ЦЯПКА Ага, забув, евентуально. Правду кажете. Можу взяти тепер, евентуально, і більше коробочок...

3-тій КУБАНЕЦЬ *(Виймає досить велику коробку)*. Прохаю і від мене.

4-тий КУБАНЕЦЬ *(Поддає свою коробку)*. І від мене, пожалуйста !

2-гий КУБАНЕЦЬ Або ж я від мачухи ?... І від мене пайка ! *(Цяпка радісно підкручує вує і ховає позагом коробочки)*

в свою шкіряну торбинку з манками).

ЦЯПКА Широ дякую, милі земляки, евентуально. Обділю тепер цілий курінь, евентуально...

ГАЛЄЧКО *(Глядить легким взором на Цяпку й значуще та ширію всміхається)*. Прохаю панів присісти на хвилю, як хто може. Поговоримо про важніше. *(Кубанці сидіють на вслінчики, Саджениця змінює місце й віддає в кутику на наплечнику, Австрійчук стоїть і далі в кутику)*. Вибачайте, з якої ви частини й де вона оперує ?

1-ший КУБАНЕЦЬ Ми з 157. полку, що стоїть саме проти ваших позицій — і наше завдання висліджувати в першу чергу ворога та зручно докучати йому.

ГАЛЄЧКО Під чиею командою гармати полку ?

2-гий КУБАНЕЦЬ Під командою капітана Щербаківського, як криця, українця.

ЦЯПКА От вам і вісті від сотника Вітовського. Тепер, пане хорунжий, вже зовсім повірите, евентуально...

ГАЛЄЧКО Розумію вже й сама прекрасно...

3-тій КУБАНЕЦЬ Від сотника Щербаківського ми довідалися, що перед нами стоять Українські Січові Стрільці, а між ними має бути дві жінки, Степанівна й Галечко. Після цього ми постановили при найближчій нагоді сховатися в лісі й після відступу піддатися новітньому українському козацеству !

ГАЛЄЧКО Ви так і зробили. Вітаю вас, як братів. Я-хорунжий Галечко ! *[Кубанці зриваються на рівні ноги й віддають поклін Софії Галечко]*.

1-ший КУБАНЕЦЬ Здорові були, ваша милосте, пане хорунжий !

2-гий КУБАНЕЦЬ Щасливі бачити вас ! *[Галечко подає всім руку й прохає сидати]*.

ЦЯПКА І я, евентуально, представляюся нащадкам славних запорожців: четар Цяпка — Скоропада ! *[Подає всім руку]*.

ГАЛЕСЧКО Цікаво, як ви зустрінулися з нашим лицарем Садженицею ?

3-тій КУБАНЕЦЬ Причайлися в безпечнім кутку лісу. Знаємо вже добре, що царські війська відступили геть поза сподівану лінію. Надіємося приходу рідних... Ненадійно чуємо стріл з одного боку. Сидимо ще тихо. Чуємо стріл з другого боку. Вичуваємо, що зближається наша мета... Знову стріл з іншого боку. Окружені!... Вкінці діждалися. Приходить з горбка поміж дерева цей саме, що тут між нами *[показують на Садженицю]* і каже громовим голосом : „Моя сотня вже має вас в середині, здавайтеся !“ Ми цього і ждали. Здали зброю та коні, й щасливо явилися саме в цьому місці, про яке заодно мріяли...

4-тій КУБАНЕЦЬ Прийшли у ваші землянки. Тут нас зразу нагодували всім добром та ще заспівали Кобзареву пісню „Гетьмани, гетьмани“ ...А всьому винен... Щербаківський ...і наш Саджениця...

ЦЯПКА Яке це приємне в цій хвилині, евентуально, слово — наш...

ГАЛЕСЧКО Мені все ясне !

ЦЯПКА *(До кубанців)*. Яка ваша думка, евентуально ? Переможе Москва в цій хуртовині, чи ні, евентуально ?...

1-ший КУБАНЕЦЬ Впаде напевно ! Як доказ пригадаю думку великого німця : „Едес глік цальт зайне стоєр !“ ...Століття царат мав щастя і в ньому стратив розум !...

3-тій КУБАНЕЦЬ А мені пригадується ще одна замітна думка, яку пригадували знайомі у Варшаві при вині за вечерею : „Вміти не жадати, не призвичаюватися ні до чого, любити людей понад себе“...

ЦЯПКА Красіцкі, евентуально...

ГАЛЕСЧКО Цікава наша розмова й дуже рідка в житті людини. Мені цікаво ще довідатися, як ви попали в товариство цієї цивільної людини ? *(Показує на Австрійчука)*.

1-ший КУБАНЕЦЬ Він з нами не був у лісі, одначе

Його знаємо. Це купець, теж українець, одначе засліплений в могутності царя. Карпатські штаби царських військ знають його гарно. Торгував мукою, заробляв чимало й чимало давав штабам...

ГАЛЄЧКО Досить! Дякую! *(До Саджениці)*. Говори, Олексю!

САДЖЕНИЦЯ *(Стає струнко, звідомляє)*. Голошу слухняно, пане хорунжий, за грубі гроші продавав нашим братам муку й вихваляв попід небеса царську потугу... Зловив я його в часі відступу москалів і заманив до себе інтересами, прибутками, грішми, бо і я вдавав купця... Коли ж дав себе опавутинити вищими зисками, а царські війська відступили, тоді дав, прямо, стрілецький наказ: „Підете зо мною, або застрілю на місці!“ Збережену зброю у зворах, в старих дуплах, я вже мав при собі. Переодягнувся я теж уже в стрілецький однострій. Виясню і те, про що говорили мої кубанці... Я стріляв сам на одному місці, відбіг на друге—знову стріляв, на третьому знову... Маркував сотню. Значить—окружив...

ГАЛЄЧКО Ясно! Все вже ясно! Такими стрільцями мусить забагатіти вся Україна! Направимо всі помилки й дійдемо до наміченої, святої мети! *(До Саджениці)*. Дякую! Спочинь!

ЦЯПКА Наш Олексю, евентуально, орудує неабиякими хитрощами від перших днів на фронті. Штаб корпусу вже має на столі документи про його відзначення, евентуально!...

ГАЛЄЧКО Товаришу четарю, ви допровадите негайно наших кубанців до штабу нашого полку, а там вже зміркують, що далі зробити...

ЦЯПКА Правильно, евентуально! *(Звертається до кубанців)*. Підемо, земляки!

ГАЛЄЧКО *(Кличе)*. Перчинський, Поперечний, сюди!

Я В А 10.

Ті самі й стрільці.

ГАЛЄЧКО *[До стрільців]*. На плече кріс! *[Стрільці виконують наказ]*. Пан четар і ви підпровадите полонених до

нашого штабу!

СТРІЛЬЦІ По наказу!

ЦЯПКА Я думаю, евентуально, що конвою не треба. Кубанців заведу сам, евентуально!

ГАЛЕЧКО На фронті немає брата, ні свата, тільки військо!

ЦЯПКА Розумію, евентуально! Обережно, евентуально!...

1-ший КУБАНЕЦЬ Оце правильно! Обережно для України! Геть з легковірністю! Історія ясно каже, наша історія України!...

ЦЯПКА Здорові були, пане хорунжий! Іду! (*Галечко подає руку Цяпці й усім кубанцям*).

ГАЛЕЧКО Здорові були! (*Цяпка виходить наперед, за ним кубанці й стрільці*).

Я В А 11.

Галечко, Австрійчук і Саджениця.

ГАЛЕЧКО Ви в моїй, та іншій хаті... (*З призраством*). Ну, як там ваша непереможня Австрія?...

АВСТРІЙЧУК Людина може помилитися. Я помилився...

ГАЛЕЧКО Тепер у вас уже не Австрія, тільки цар непереможний...

АВСТРІЙЧУК Так, коли маю правду сказати.

ГАЛЕЧКО Оце вже правда?

АВСТРІЙЧУК Бачив, провірив, так!

ГАЛЕЧКО Провірили мукою...

АВСТРІЙЧУК Мукою я заробив уже стільки, що можна спокійно жити у Львові у власній хаті, не тривожитися недостатками й користати повними пригорщами з достатнього, щасливого життя! Я знав про місце, де ти з стрільцями, й шукав нагоди для зустрічі...

ГАЛЕЧКО Я для вас чужа віддавна! Ви знаєте! Тому

не дозволяю вам називати мене: ти! Я — хорунжий Українських Січових Стрільців!!! Більше нічого! Чуєте?!

АВСТРІЙЧУК Ви, пане хорунжий, думаєте, що я фантазую, обманною, не люблю вас?...

ГАЛЕЧКО Геть з любов'ю для мене! Я люблю тепер тільки зброю і смерть, не вас і не ваші кам'яниці!...

АВСТРІЙЧУК Де ж ваша жіночість, ніжність?...

ГАЛЕЧКО Знайте, що перелилась у серце України й переродила на стрільця!

АВСТРІЙЧУК Це ж непостійне, тільки хвилеве захоплення, яке мусить зміритися з реальним життям. Ось вам доказ, що не говорю на вітер! *(Виймає з кишені поєні пригорці грубих, 500 і 1000 рублевих банкнотів і кладе на стіл: перед хорунжим).*

ГАЛЕЧКО Ось де ваш ідеал, ваша Україна!... Нікчемні! *(Розкидає гроші по всій землянці).*

АВСТРІЙЧУК У Львові маю більше, повірте!

ГАЛЕЧКО Ви сибарит, шкурник, до того - ще й нікчемний цинік! Геть з таким!!!

Я В А 12.

Ті самі й стрільці.

1-ший СТРИЛЕЦЬ *(Входить повагом з другим й оба стямують струнко).* Голошу слухняно, що кубанці вже в штабі!

2-гий СТРИЛЕЦЬ Голошу слухняно, що приніс пошту. *(Подає часописи й п'єсу).*

ГАЛЕЧКО Спочинь! Дякую! Оставляйте тут!

1-ший і 2-гий СТРИЛЕЦЬ *(Стямують струнко).* Наказ, пане хорунжий! *(Присідаються біля Саджешині).*

АВСТРІЙЧУК Я вас вже таки зовсім не розумію, панно... пане хорунжий!

ГАЛЕЧКО Можете не розуміти, байдуже, пане грошевитий! Я ж вас уже найкраще розумію! Самолюб, нікчемник,

безхарактерний!... Ваш бог — гроші, нажива, особисте щастя!

АВСТРІЙЧУК Не будьте такі певні!...

ГАЛЕЧКО Запишетесь в січові стрільці, потім поговоримо! Не пора тепер на довгі балачки.

АВСТРІЙЧУК Цього не зроблю ніколи! Зачинати від простого?... Я ж закінчений правник і здоровіше думати вмію!...

ГАЛЕЧКО Вибірайте! Гроші, вигоди, або Україна! *(Глядить в очі Австрійчука. Жде хвилину).*

АВСТРІЙЧУК Я не ваш пастух, тому не піднімайте голосу до мене!

ГАЛЕЧКО *[В повнім гніві].* Стрільці! Повитягати все з кишень оцього боягуза і карієровича!

САДЖЕНИЦЯ Наказ, пане хорунжий! *[Стрільці трусять Австрійчука, виймають з кишень ще чимало грошей, золотих предметів й усякові папери. Австрійчук глядить грізно на Галечко то вгору, то вниз].*

ГАЛЕЧКО *[До стрільців].* Досить! Відійти набік! *[Стрільці відходять у кути. До Австрійчука].* Остаєте з нами, чи ні?

АВСТРІЙЧУК *(Злісно)* І не сниться мені! Я ще вас навчу розуму! *(Хоче ховати гроші).*

ГАЛЕЧКО *(Виймає револьвер)* Ані ворохнутися, чуєте!? *[До Саджениці]* Гроші передати сотникові Вітовському на культурні потреби стрілецтва-за посвідченням. Боягузам, хитанникам, шкурникам і самолюбам в Україні смерть! *[Маленька падука й помітне хвилювання. Знову рішучим голосом і гордо]* Так! Спалити сміття в Україні! Смерть усім самолюбам! *[Вмілим поцілом убиває Австрійчука. Цей паде ниць. До стрільців]* Кинути його в дебри на поталу вовкам! Чули!?...

САДЖЕНИЦЯ Чули, пане хорунжий! Наказ! *[Виймає збитого.]*

Я В А 13.

Галечко та Цяпка.

ЦЯПКА *(Входить і зразу оглядає гроші)* От, коли б стільки папіросів, що тих рублів, евентуально? Приношу полковий наказ. Покликати всі землянки вашої чети. Гратулюю вам, евентуально, пане хорунжий!

ГАЛЕЧКО В чому ж діло?

ЦЯПКА Почуєте, евентуально. *[Входить Саджениця зо стрільцями.]*

Я В А 14.

Ті самі й Саджениця.

САДЖЕНИЦЯ Голошу слухняно, пане хорунжий, що наказ виконали.

ГАЛЕЧКО Скликати чету на збірку біля нашої землянки.

САДЖЕНИЦЯ Наказ! *[Відходить. З обох боків землянки робиться гамірно.]*

ГАЛЕЧКО Сибарит Австрійчук поїхав за мукою і забув гроші...

ЦЯПКА Ага, евентуально.

Я В А 15.

Ті самі й Саджениця.

САДЖЕНИЦЯ *[Вбігає з кількома стрільцями]* Голошу слухняно, пане хорунжий, що чета зібралася!

ГАЛЕЧКО Спочинь! *[До Цяпки]* Читайте полковий наказ, товаришу четар!

ЦЯПКА Гаразд, евентуально. *[Стає посередіні землянки й розгортає книгу.]*

ГАЛЕЧКО *(Стає побіч Цяпки)* Чета, позір! *(Стрільці стоять в рядах струнко.)*

ЦЯПКА *(Читає)* „Постій Українських Січових Стрільців, 1915. року, місяця березня, 27 числа. Полковий наказ ч. 77.

Завтра, точно в третій годині пополудні, біля полкової канцелярії, збірка всього полку. На місцях остануться тільки стежі, стійки й дижурні. Наше стрілецьтво вкрилося новою славою. Срібними медалями вдєкоруємо пана хорунжого Галечко й стрільця Садженицю, за лицарську відвагу й сумлінне виконання військових наказів! Слава борцям за Україну! Слава Україні! Полковник Гриць Косак“.

СТРІЛЬЦІ Слава Україні! Слава хорунжому Галечко й Олексі Саджениці!! *(Хор співає грімко)*

„Слава, слава, отамане, ти хорунжий наш!

Ми з тобою на ворога підемо всі враз!“

(Цяпка подає руку Софії Галечко, потім Саджениці.)

КУРТИНА СПАДАЄ.

Рогатин, у серпні 1925.

З а м і т к и:

З а м і т к и:

Видавництво „Журавлі“ — Рогатин

вул. А. Гітлера 75. (Галичина)

Телефон № 14.

Чековеkonto № 20 513.

висилає тільки за готівку :

1. ВІЛЬНЕ СЛОВО, Календар-Альманах на рік 1942 Ціна 5·60
(вичерп.)
2. ВІЛЬНЕ СЛОВО, Літературно - науковий Альманах, присвячений пам'яті Б. Лепкого, під редакцією М. Угрин-Безгрішного й А. Лотоцького Ціна 4·50
3. М. Угрин-Безгрішний: ЛЬВІВ-КИЇВ-ХАРКІВ. Спогади редактора. (Вичерпане) Ціна 2·50
4. М. Угрин-Безгрішний: ВЕЛИКІ РОКОВИНИ, драматичні картини в 2 відсл. На основі творів І. Франка, Ціна 1·40
5. Іван Вербяний: КУЛЬТУРНА ПОВЕДІНКА. Правила, як поводитися між людьми і з людьми. Ціна 2·20
6. Р. Коритко: БОГ ПРЕДВІЧНИЙ. П'єса в 4 д. Ціна 1·50
7. Ярослав Вільшенко — К. Данченко: ДИКА РОЖЕЧКА — казка, МАЛІ КОЗАКИ — історична сценка (для шкільних дітей) Ціна 0·75
8. Др. Осип Турянський: РАБИ, комед. в 4 д. (вич.) Ціна 4·20
9. М. Угрин-Безгрішний: З ЖИТТЯ ГІМНАЗИСТІВ — оповідання. Ціна 3·60
10. Ю. Боринський: ЗА ЧЕСТЬ, ЗА СЛАВУ, ЗА НАРОД... Драма в 4. діях. Ціна 2·90
11. Стінний календар на 1942 р. два вид. вичерп. Ціна 0·50
12. К. Сьома: ГОЛОВА СІЛЬРАДИ, ком. у 3 д. Ціна 3·—
13. М. Угрин-Безгрішний: СОФІЯ ГАЛЕСЧКО. Драма з життя У. С. С. в 4 діях. Сконфісковане видання за польської влади. Ціна 4·90

Пошту й опакування оплачує Видавництво.

5220

Р31

28.031
МИКОЛА УГРИН-БЕЗГРИШНИЙ

СОФІЯ ГАЛЕЧКО

ДРАМА З ЖИТТЯ У. С. С. в ІV-ЬОХ ДІЯХ.
(ДРУГЕ ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ ПОВНЕ ВИДАННЯ.)

КНИГОЗБІРНЯ
„СТУДІОН“
У ЛЬВОВІ

Рогатин — Київ 1941.

ВИДАВНИЦТВО „ЖУРАВЛІ“ В РОГАТИНІ